

GRAFIKAI SZEMLE

HAVI FOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

Könyvnyomdák Budapesten.

I. kerület (Vár).

M. kir. Államnyomda
Nándor-tér 1.
M. kir. tud. Egyetemi ny.
Iskola-tér 3.

II. kerület (Viziváros).

Bagó M. és Fia
Ponty-utca 4.
Goldberger Ignác
Fő-utca 23.
Heisler Jaroslav
Várkert-rakpart 1.
Keller Dániel
Attília-utca 63.
Müller K. (Münster K.)
Albrecht-út 3—5.
Wesselényi Géza
Zsigmond-utca 11.

III. kerület (Ó-Buda).

Bartalits Imre
Remete-hegy.
Bichler I.
Kiskorona-utca 15.
Wimmer Márton
Serfőző-utca 10.

IV. kerület (Belváros).

Anglo-nyomda
Molnár-utca 24.
Barcza József
Váci-utca 66.
Belvárosi könyvnyomda
Váci-utca 79.
Buschmann Ferencz
Koronaherceg-utca 8.
Franklin-Társulat magy.
irod. int. és könyvny.
Egyetem-utca 4.
Goszler Gyula
Aranykéz-utca 1.
Hunyadi Mátyás, irod. és
könyvnyomda-intézet
Zöldfa-utca 43.
Langer Ede és Fia
Zsibárus-utca 1.
M. kir. posta- és távirde-
igazgatóság könyvny.
Főposta-épület.
Mercur kő- és könyvny.
Kecskeméti-utca 5.
Nagy Sándor
Papnövelde-utca 8.
Id. Poldini Ede és Társa
Irányi-utca 1.
Róth József
Ujvilág-utca 6.
Singer Lipót
Károly-körút 24.
Süsz Dávid
Fővám-tér 5.
Székesfővárosi házi ny.
Központi városház.
Ullmann József
Régi posta-utca 4.
Várnai Fülöp
Régi posta-utca 3.

Werbőczy könyvny. r.-t.
Vármegye-utca 11—13.
Wodlaner F. és Fiai
Sarkantyús-utca 3.

V. kerület (Lipótváros).

Bendiner A.
Arany János-utca 18.
Berkovits János
Hold-utca 27.
Budapesti közúti vasút
r.-t. nyomdája
Lipót-körút 22.
Czettel és Deutsch
Bálvány-utca 12.
Hamburger és Birkholz
Csáky-utca 13.
Hungária-könyvnyomda
és kiadó-üzlet
Váci-körút 34.
Kálmán M. és Társa
Vadász-utca 32.
Kanitz C. és Fiai
Vadász-utca 26.
Károlyi György
Kálmán-utca 5.
Kaufmann József
Arany János-utca 4.
Kertész József
Mária Valéria-utca 11.
Kollmann Fülöp
Arany János-utca 34.
Krausz S. és T.
Zoltán-utca 11.
Légrády Testvérek
Váci-körút 78.
Lengyel Lipót
Vadász-utca 35/a.
Löw Ede
Váci-körút 80.
Márkus Samu
Báthory-utca 20.
Minerva kő- és könyv-
nyomda
(tul. Oansl Zs.) Sas-u. 29.
Magy. kir. postatakarék-
pénztár nyomdája
Széchenyi-utca 2.
Pallas, irod. és nyomdai
részvénytársaság
Kálmán-utca 2.
Pesti Könyvnyomda-
Részvénytársaság
Hold-utca 7.
Pesti Lloyd-társulat
Könyvnyomdája
Dorottya-utca 14.
Pollák M. Miksa és Tsa
Akadémia-utca 15.
Preszbürg Frigyes
Arany János-utca 14.
Schlesinger és Kállai
Bálvány-utca 18.
Thália-nyomda
Csáky-utca 2/b.

VI. ker. (Terézváros).

Ádria kő- és könyv-
nyomda-vállalat
Dávid-utca 1/b.,

Brózsza Ottó
Váci-körút 17.
Ehrnstein Mór
Laudon-utca 4.
Engel S. Zsigmond
Vörösmarty-utca 56.
Európa, irod. és nyom-
dai részv.-társaság
Ó-utca 12.
Fővárosi nyomda-, vona-
lozó- s könyvkötő-r.-t.
Podmaniczky-utca 39.
Fried és Krakauer
Dalszínház-utca 10.
Friedmann Á.
Gyár-utca 54.

Fuchs Samu és Társa
Podmaniczky-utca 27.
Gelléri és Székely
Podmaniczky-utca 47.
Gergely Miksa
Lázár-utca 2.
Glücksellig M.
Hunyady-tér 7.
Goldschmiedt Lipót
Révay-utca 6.
Gross és Grünhut
Gyár-utca 32.
Herrman Ignác
Szerecsen-utca 20.
Hornyánszky Viktor
cs. és kir. udv. könyvny.
Aradi-utca 14.
Hunnia könyvnyomda
Teréz-körút 3.
Kassino Jakab
Király-utca 26.
Kellner és Mohrlüder
Gyár-utca 31.
Klauber Ignác
Új-utca 6.

Korvin Testvérek
Révay-utca 14.
Kosmos műintézet, kő-
és könyvnyomda r.-t.
Aradi-utca 8.
Kunoss Vilmos és Fia
Teréz-körút 38.
Löbl Dávid és Fia
Andrássy-út 19. és
Nagymező-utca 26.
Luszt Sándor
Gyár-utca 50.

M. kir. államvasutak
menetjegy-nyomdája
Csengery-utca 33.
Markovits és Garai
Lázár-utca 13.
Muskát Béla
Teréz-körút 27.
Neumayer Ede
Prófeta-utca 7.
Orsz. központi községi
nyomda-részvénytárs.
Váci-körút 61.
Pollacsek Mór
Ó-utca 38.

Posner K. Lajos és Fia
Csengery-utca 31.
Quittner József
Váci-körút 16.
Radó Izor
Váci-körút 1.
Rigler József Ede r.-t.
Rózsa-utca 55.
Schmelcz és Schillinger
Csengery-utca 51.
Schmidl H.
Szerecsen-utca 6.
Wellesz és Krammer
Uj-utca 37.

VII. (Erzsébetváros).

Árpád kő- és könyvny.
(Klein és Kronstein)
Valero-utca 9.
Athenaeum, irodalmi és
nyomdai részv.-társ.
Kerepesi-út 54.
Bárd J.
Miksa-utca 16.
Deutsch József
Károly-körút 7.
Elek Bernát és Fia
Kertész-utca 37.
Gallitzenstein H.
Dohány-utca 68.
Garai Mór
Károly-körút 3.
Goldfaden Márk
Kerepesi-út 36.
Hedvig S.
Dohány-utca 12.
Klein Samu
Akácfa-utca 64.
Kossuth Lajos-nyomda
(tul. Laufer Jakab és
Holländer József.)
István-tér 9/b.
Löbl Mór
Király-utca 27.
Löblovitz Zsigmond
Csömöri-út 54.
Nagel István
Vörösmarty-utca 17.
Neuwald Illés
(tul. Berger Ármán)
Dohány-utca 44.
Pannonia-nyomda
Rombach-utca 8.
Propper Leó
Erzsébet-körút 35.
Reich Ármán
Dohány-utca 84.
Roth és Krausz
Kertész-utca 23.
Rubín J.
Király-utca 13.
Spatz Henrik
Doh-utca 55.
Spinner és Schwarz
Valero-utca 12.
Spitzer Márk
Klauzál-utca 31.
Stern Péter
Kazinczy-utca 35.

Vasvári és Társa
Csömöri-út 13.
Ifj. Weisz Manó és Társa
Csányi-utca 13.
Wendt-féle könyv-
nyomda stb.
Károly-körút 19.
Zeisler M.
István-tér 17.

VIII. ker. (Józsefváros).

Budapesti Hirlap nyomd.
Röck Szilárd-utca 4.
Özv. Fried Ignác
József-utca 14.
Fritz Ármán
József-körút 9.
Gonda és Társa
Mária-utca 11.
Hell I. Ede
Luther-utca 4.
Jäger H.
József-körút 42.
Klein Vilmos
Kerepesi-út 73.
Kohn Simon
József-körút 5.
Laufer Jakab
Kerepesi-út 65. és
Nagyfuvaros-utca 11.
Révai és Salamon
Üllői-út 18.
Rózsa Kálmán és neje
Szentkirályi utca 30.
Schulez Adolf
Baross-utca 81
Stephaneum (a Szt. István-
Társulat nyomdája)
Szentkirályi-utca 28a.
Szent Anna-nyomda
Baross-utca 66—68.
Szent Gellért-nyomda
(Valter E.)
Práter-utca 44.
Szent László-nyomda
Röck Szilárd-utca 28.
Weissenberg Ármán
József-körút 16.

IX. ker. (Ferencváros).

Engelmann Mór
Vámház-körút 15.
Műszaki irodalmi és
nyomdai vállalat
(Feldmann Mór)
Soroksári-utca 5.
Pátia-nyomda részvény-
társaság
Üllői-út 25.

X. kerület (Kőbánya).

Első kőbányai könyvny.
Jászberényi-út 1.
Lőrinczi F.
Maglódi-út (Oyújtó-fogház).
Merendiák Károly
Liget-tér 4.

Könyvnyomdák a vidéken.

- Abauj-Szántó**
Baksy Barna.
- Abauj-Szepsi**
Vongrey Gusztáv.
- Abrudbánya**
Róth Ferencz.
- Ada**
Berger L.
- Alsó-Kubin**
Trnkóczy József.
- Alsó-Lendva**
Balkányi Ernő.
- Apatin**
Gasz Máttyás.
Szavadill József.
- Arad**
Aradi nyomda-részvénytársaság.
Bloch H.
Első aradi amerikai gyors-sajtó-nyomda (tul.: Kerpich Zsigmond).
Gör. kel. egyházmegyei nyomda.
Gyulai István.
Muskát Miksa.
Tribuna Poporului r.-t. nyomdája.
Réthy Lipót és Fia.
- Aranyos-Maróth**
»Dóczi«-nyomda (tulajd.: Némedi László).
- Aszód**
Magyar kir. javító-intézet nyomdája.
- Bács-Kula**
Berkovits Márk.
- Bács-Topolya**
Wilhelm Miksa.
- Baja**
Kazal J.
Kollár Antal.
Nánay Lajos.
Rajkovich Károly.
- Balassa-Gyarmat**
Balassagyarmati könyvnyomda r. t.
Halyák István.
Pozsonyi Óábor.
Tokay Lajos.
- Balászfalva**
Gör. kath. püspöki nyomda.
- Bánffy-Hunyad**
Ábrahám Mór.
- Barcs**
Skribanek N.
- Bártfa**
Blayer M.
- Békés**
Báró Drechsel Géza.
- Békés-Csaba**
Corvina-ny. (Szihelszky József).
Lepage Lajos.
Povázszy testvérek.
- Belényes**
Süssmann Lázár.
- Beregszász**
Haladás-könyvnyomda (tul.: Juhász Pirooska).
Engel Jenő.
- Besztercze**
Botschar Tivadar.
Csallner Károly.
- Besztercebánya**
Machold F.
Sonnenfeld Mór.
- Bicske**
Lederer Hermann.
- Bonyhád**
Raubitschek Izor.
- Brassó**
Brassói Lapok nyomdája (tulajd.: Grünfeld R.).
Ciurcu és társa.
Óótt János Fia.
Herz és Társa
Muresianu Aurél.
Schlandt G.
- Breznóbánya**
Kreiser J.
- Budafok** (Promontor)
Leopold és Frank.
- Buziás**
Ullmann F.
- Csákova**
Chudy Testvérek.
- Csáktornya**
Fischel Fülöp.
- Csikszereda**
Györgyjakab Márton.
Létz János.
- Csongrád**
Tiszavidék nyomdája (tulajd.: Silber Jánosné).
Weisz Márk.
- Csorna**
Kokas és Neumann.
- Csurgó**
Vágó Gyula.
- Czegléd**
Nagy Elek
Sebők Béla.
- Debreczen**
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Hoffmann és Kronovitz.
Kutasi Imre.
László Albert.
Pongrácz Géza.
Városi nyomda.
- Deés**
Demeter és Kiss.
Goldstein Jakab.
- Detta**
Heldenvanger és Ulmann.
- Déva**
Hirsch Adolf.
Kroll Gyula.
- Devecser**
Rosenberg Zsigmond.
- Dicső-Szent-Márton**
Hirsch Mór.
- Ditró**
Ditró és Szárhegy községek nyomdája.
- Dombóvár**
Dombóvári könyvnyomda (tulajd.: Bruck Sándor).
- Dunaföldvár**
Schwarz Manó.
- Duna-Szerdahely**
Adler Netti.
Goldstein Józsu.
- Eger**
Baross-nyomda (tulajd.: Paunz S.).
Egri könyvny. részv.-társ.
Érseki lyceumi nyomda.
Löw Sámuel.
- Enying**
Politzer Jenő.
- Eperjes**
Kósch Árpád.
Pannonia-nyomda (tulajdonos: Kahn Mór).
Stamberger Lajos.
- Érsekújvár**
Kohn Samu.
Winter Zsigmond.
- Ér-Mihályfalva**
Beck Adolf.
- Erzsébetfalva**
Mártonfi L.
- Erzsébetváros**
Kotzauer D.
- Esztergom**
Buzárovits Gusztáv.
»Hunni«-könyvnyomda (tul.: Gerenday József).
Laiszky János.
Táhor Adolf.
- Fehértemplom**
Kuhn Péter.
Wunder J.
- Felső-Eőr**
Schodisch Lajos.
- Felső-Vissó**
Schiffmann H.
- Fertő-Nezsider**
Horváth B.
- Fiume**
Battara P.
Chiuzre & Co.
Jerouscheg G.
Mohovich Emidio
Unio könyvnyomdai műintézet (tulajdonos: Hegyi Jenő).
- Fogaras**
Thierfeld Lipót.
- Galántha**
Első galánthai könyvny. (tul.: Neufeld Sámu).
- Galgócz**
Szold Jakab.
Sternér Adolf.
- Gyergyó-Szent-Miklós**
Létz János
Szabó Testvérek.
- Gyoma**
Kner Izidor.
- Gyöngyös**
Herzog Á. E.
Kovács és társa.
Schimmerling Dávid.
- Gyöngk**
Engel József.
- Győr**
Fischer István és F. utóda
Nitsmann József.
Györegyházmegyei könyvnyomda.
Pannonia-könyvnyomda (tul.: Szávay és Raab).
Surányi János.
- Győr-Sziget**
Gross G. és társa.
- Gyula**
Corvina-nyomda.
Dobay János.
- Gyulafehérvár**
Püspöki lyc. nyomda (bérlo: Papp György).
Voltz B.
- Hajdú-Böszörmény**
Szabó Ferenczné.
- Hajdú-Dorog**
Grünfeld Mózes
- Hajdú-Nánás**
Bartha Imre.
- Hajdú-Szoboszló**
Plón Gyula.
- Halas**
Práger Ferencz.
- Hatvan**
Hoffmann J. L.
- Hódmező-Vásárhely**
Hódmezővásárhelyi nyomda és kiadó r.-t.
Lévai Fülöp.
Vásárhely és Vidéke nyomdája.
- Homonna**
Waller S.
- Huszt**
Mermelstein Fülöp.
- Igló**
Schmidt József.
Tátra-könyvnyomda (tul.: Stein Ignác).
- Ipolyság**
Neumann Jakab.
- Jászberény**
Brünauer Adolf és Társa.
Kaczvinszky Zoltán.
Kalocsa és Kubicza.
- Kalocsa**
Juresó Antal.
Werner Ferencz.
- Kaposvár**
Gerő Zsigmond.
Hagemann Károly.
Özv. Jancovics Gyuláné.
Kéthelyi Miksa.
- Kapuvár**
Buxbaum József.
- Karánsebes**
Karánsebesi gör. kel. rom. egyházmegye nyomdája.
Fleissig Lipót.
- Karczag**
Szödi S.
- Kassa**
Grosz Soma.
Rosa Viktor.
Ries Lajos.
Werfer Károly.
- Kecskemét**
Részvény-nyomda.
Steiner Mihály.
Sziládi László.
Tóth László (tulajd.: Fekete Mihály).
- Késmárk**
D. Altmann Dávid.
Sauter Pál.
- Keszthely**
Farkas János.
Nádai Ignác.
Sujánszky József.
- Kézdi-Vásárhely**
Ifj. Jancsó Mózes.
- Király-Helmeccz**
Klein József.
- Kisbér**
Haftl Kálmán.
- Kis-Czell**
Menyhárt Julia.
- Kis-Jenő**
Gallovics Jenő.
- Kis-Kőrös**
Kaisch Ignác.
- Kis-Kún-Félegyháza**
Feuer Illés.
Vesszősi József.
- Kis-Marton**
Dick Ede.
- Kis-Pest**
Fischhof Henrik.
- Kisújszállás**
Szekeres József.
- Kis-Várda**
Berger Ignác.
Ifj. Klein Gyula.
- Kolozsvár**
Boskovics József.
Ellenzék nyomdája. (tul.: Magyary Mihály).
Gámán János örököse.
Gombos Ferencz.
Magyar Polgár nyomdája. (tul.: Ajtay K. Albert).
Polcz Albert.
Zobátz Ferencz.
- Komárom**
Freisinger Mór.
Hacker Richárd.
Rónai Frigyes.
Schönwald Tivadar.
Spitzer Sándor.
Szénássy I.
- Körmend**
Körmendi könyvnyomda-részvénytársaság.
- Körmöcbánya**
Joerges A. özv. és Fia.
Paxner és Biron.
- Kőszeg**
Feigl Frigyes és Gyula.
- Kún-Szent-Márton**
Csanády József.
- Kún-Szent-Miklós**
Özv. Bors Károlyné.
- Lajta-Szent-Miklós**
Fleischmann Ignác.
- Léva**
Dukesz Lipót.
Nyitrai és Társa.
- Lippa**
Máhr Emil.
Zách József.
- Liptó-Szent-Miklós**
Steier Izidor.
- Lőcse**
Reisz Tivadar József.
- Losoncz**
Kármán-könyvnyomda.
Losonczy Sándor.
Roth Simon.
- Lugos**
Traunfellner Károly.
Virányi János.
Weisz és Sziklai.
- Magyar-Óvár**
Czéh Lajos.
- Makó**
Gaál László.
Neumann József.
- Malaczká**
Wiesner Alfréd.
- Marczali**
Miszúr Ádám.
- Maros-Ludas**
Glück József.
- Máramaros-Sziget**
Blumenfeld és Dávid.
Mayer és Berger.
Részvénynyomda.
Wider Mendel Fia.
- Maros-Vásárhely**
Adi Árpád.
Ev. ref. collegium-nyomda (bérlo: Sztupjár István).
Grün Vilmos.
- Mátészalka**
Weisz Zsigmond.
- Medgyes**
Reissenberg G. A.
- Mezőkövesd**
Balázs Ferencz.
- Mezőtúr**
Dolesch és Braun.
Qyikó Károly.
- Miava**
?
- Mindszent**
Weisz Ignác.
- Miskolcz**
Forster, Klein és Ludvig
Stamberger Bernát.
Szelényi és Társa.
- Módos**
Staits György.
- Mohács**
Bland János.
Rosenthal Márk.
- Monor**
Süveges József.
- Moór**
?
- Mosony**
Grünfeld Ignác.
- Munkács**
Grünstein Mór.
Kohn és Klein.
Kroó Hugó.
- Mura-Szombat**
Ujházi Miksa.
- Nagy-Atád**
Grünsberger Antal.
- Nagy-Bánya**
Molnár Mihály.

GRAFIKAI SZEMLE

HAVI FOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-
HIVATAL

Budapest, V., Hold-utca 7.

A KÖNYVNYOMDÁSOK SZAKKÖRÉNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 4 kor., fél évre 2 kor.

Egyes szám ára 40 fillér.

MEGHIVÓ.

A Könyvnyomdások Szakköre 1900. évi márczius hó 25-én, vasárnap délelőtt pontban 10 órakor, az Országos Iparegyesület emeleti termében (Új-utca 4. sz.) tartja meg

tizedik (XVIII.) rendes közgyűlését

melyre a kör tagjai tisztelettel meghívattak.

Napirend:

1. Titkári jelentés a Kör működéséről.
2. Pénztáros jelentése a Kör pénzügyi ügyéről.
3. Az állandó körhelyiség ügye.
4. Három számvizsgáló választása.
5. Tisztviselők és a választmány újjáválasztása.
6. Netáni indítványok és kérdéseik.

Budapest, 1900. márczius hóban.

A választmány.

Alapszabályaink értelmében a közgyűlés határozatképességéhez a tagok egyharmadának jelenléte szükséges, kérjük tehát a Kör t. tagjait, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Az alapszabályok 13. §-a értelmében indítványok a közgyűlés előtt nyolcz nappal nyújtandók be a választmányhoz; e szabály alól csak oly sürgős természetű indítványok képezhetnek kivételt, melyeknek sürgősségét a közgyűlés elismeri.

Egyről-másról.

A magyar nyomdaiparunk az idők folyásával folyton szaporodnak a bajai. A helyett, hogy fejlődnie (mert hát szép múlt van mögötte, volt ideje fejlődnie), súlyod lefelé, hála ipartörvényünk szabadságának. A kontár nyomtatvány-ágensek, a papirkereskedők, sőt a külföldi nagy nyomda-czégek is nagyban segítenek a magyar nyomda-ipart rontani.

De kár másokban keresni a bajt, a mikor a *magunk körében* is vannak olyanok, a kik a tisztességtelen verseny, a szennykonkurrenzia által rontják a tisztességes és tanult nyomdászokat, a kik tanult mesterségükből akarnak *tisztességesen* megélni.

A számtalan fönnálló hajhoz most sorakozott még egynéhány. A sok bajhoz még több. A *papir-árak emelkedtek*, mert az osztrák papirgyárosok, a kik nagyobb részben ellátják a fővárosi piacot áruikkal, *kartellbe léptek* és ennek a nyomdász iszsza meg a levét, a mennyiben 5, 10, 2 0/0-kal drágábban fizeti (ha fizeti!) az eddig is drága papírost. A magyar papirgyárak természetesen,

elenyésző csekély számban lévén a külföldiekkel szemben, nem tudják ellensúlyozni a kartellt.

A papirárak emelkedésének az volna a természetes folyománya, hogy a nyomtatványok árát is emelni kellene a papirár-emelkedés arányában. De hogy állunk? A főnökegyesület egyik ülésén azt határozta, hogy fölszólítja tagjait, járuljanak hozzá 10°/o-kal a nyomtatványárak emeléséhez s ezt egy aláírásukkal ellátott nyilatkozatban tudassák az egyesülettel. És mi az eredmény? Visszaérkezett a főnökegyesülethez 45 (mondj: *negyvenöt*) nyilatkozat, mintegy *százötven főnöke helyett*. Természetesen, ilyenformán nem lehet *együttes akciót* kifejezni; aláírások helyett azonban találkozott olyan nagyobb nyomda, a mely állítólag úgy nyilatkozott, hogy ha mindenki fel-emeli is a nyomtatványárakat, ő sok ezer példányban, körlevélben tudatja majd a közönséggel, hogy ő nem emeli, sőt *olcsóbban* dolgozik, mint eddig. Tessék ilyenformán a papirgyárak kartellje ellen küzdeni!

És most az ezernyi sok baj és veszedelem betetőzéseül egy szomorú jelenséget észlelünk nap-nap után. Nem elég, hogy a sok apró nyomda, a sok kontár rontására tör a nyomdaiparunk, a *privát-nyomdák* is szaporodnak a fővárosban. Eltekintve az államnyomdától és az egyetemi nyomdától, a melyek az idegen nyomdában nem készíthető kényesebb természetű állami nyomtatványok előállításával foglalkoznak, nyomdájuk van már a *Szent István Társulatnak, az államvasutaknak, a posta- és táviró-igazgatóságoknak, a székesfővárosnak, a budapesti közúti vaspálya-társaságnak* és — horribile dictu! — *a Vígsház igazgatóságának*! Sőt — a mint hallatszik — az osztálysorsjáték igazgatósága is szándékozik nyomdát berendezni és ezen a példán okulva, következők majd sorrendben a többi nagy osztálysorsjátékos, a kik eddig mind a fővárosi nyomdaktól szereztek be nyomtatvány-szükségleteiket, gyalázatos, nyomott árakon.

Nem tudunk most módot rá, miként volna megakadályozható a magán-nyomdák szaporodása. De a fennálló ténynyel számolnunk kell, mert veszélyeztetni létünket és rontásunkra tör. A magánnyomdák tulajdonosai többnyire a társadalom magasabb személyiségeiből kerülnek ki s összeköttetések révén természetesen az apróbb nyomdaktól veszik el a rendelőket. Mert van rá példa számtalan, hogy így van. Azokat a nyomtatványokat pl., a melyeket most a Szent István Társulat készít, ezelőtt részben kisebb nyomdák készítették s bizony az a 20 - 24 ezer forintnyi különbözet, a melylyel a kisebb nyomdák budgetjét apasztotta, nagyon, de nagyon is érezhető veszteség. Már most a mai pangó viszonyok között miképen pótolja a kis nyomdász ezt a veszteséget? Nem bírja pótolni s ha igen, csak hosszú évek során.

Vagy itt van a boldogult Közművelődési nyomda (most újra föltámadott *Thália*-nyomda) példának. Valahol az Izabella-utcában volt, nappal soha, csak *éjjel* dolgoztak benne s szöveges szinlapokat nyomtak. Most, hogy Faludi és Szécsi uraknak, a Vigszinház igazgatóinak a tulajdona lett, helyet és nevet cserélt s vígan működik. Faludi úr tudniillik üres óráiban egy fővárosi nagy jótékonyági egyletnek az elnöke s legelső dolga az volt, hogy az egylet nyomtatványait (a melyet eddig egy király-utczai nyomdász [hirdetésiroda tulajdonosa] készített s mely nyomdájának főmunkája volt) »megszerezte« a saját nyomdájának, érezhető kárt okozva ezzel a kis nyomdának. Így lett a Kolozsvárról Ditrói úr által felhozott, ócska anyaggal ellátott Közművelődési nyomdából *Thália*-nyomda. A legjobb üzletet mindenesetre Ditrói úr csinálta ennél a nyomda-gründolásnál, mert el tudta adni vigszinházi igazgató-társainak a lim-lomját.

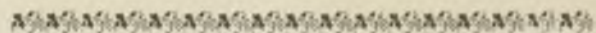
Arról meg már sok szó esett, hogy mennyire bevált a székes-főváros házi nyomdája, mely szintén csak azért van, hogy a »házilag« előállított nyomtatványokkal kárt tegyen a tanult nyomdászokban. Csodálatos, hogy a nyomdászvárosatyák között egy sem akadt annak idején, a ki fölvilágosította volna erről a szerencsétlen vállalkozásról a főváros vezető embereit. Azt hiszszük, nincs messze az az idő, a mikor ezt a házi nyomdát olcsó pénzért adogatja majd el a székes-főváros. Pedig milyen jó lett volna az erre pazarolt pénz a *nyomdász-tanonczok szakiskolájára!* Egynehány esztendőre elég lett volna

s legalább gyakorlati haszon lett volna belőle. Mert a fővárosnak *nincs belőle haszna.*

Ezt a néhány példát soroltam fel a sok közül, de ez is elég, éppen elég. A felsorolt anomáliának, ha nem gondoskodunk megszűnéséről idejekorán, sohasem lesz vége. Csak akkor, ha az ipartörvény tervbe vett módosításánál a kormány — a mint ezt a főnökegyesület a kereskedelmi miniszternél kérelmezte is — *a nyomdászatot a képesítettéshöz köli.*

Ez az egyetlen orvossága annak, hogy a nyomdászok sok-sok sebe meggyógyuljon!

TIPOGRAFUS.

Sajtó és cenzura Kassán, a jelen század első felében.

E cím alatt a *Magyar Könyvszemle* utóbb megjelent füzetében a következő érdekes adatokat találjuk:

A jezsuita kollégium könyvsajtóját 1774-ben Landerer János 7600 forinton megvette. 1787-ben pedig Ellinger János József nyer privilégiumot a könyvnyomtatásra s egyúttal a budai egyetemi nyomda könyveinek eladásával is megbízták.

Bacsányi Magyar Muzeumának 2-dik kötetét Ellinger nyomtatta, miután a cenzor, báró Sahlhausen Mór erre az engedélyt megadta.

Ekközben Bacsányinak a Magyar Muzeum első kötete miatt meggyűlt a baja a helytartótanáccsal, mely felhívta Kassa városát, hogy kobozza el a munkát. Bacsányi a városi tanács felhívására azt válaszolta, hogy a műből még 75 példány kezei közt van, de ki nem adja, mert Novák, a cenzor 1790-ben megengedte a kinyomtatást, a mely neki pénzébe van.

Úgy Novák, mint Sahlhausen a kassai akadémia tanárai voltak. Sahlhausen utódja a cenzorságban Gotzig Ignác lett, 1802-ben Sáfár Imre, a ki működését a vásárookra járó képkereskedőkre s a ponyvairodalomra is kiterjesztette; 1813-ban a városhoz átír, hogy utasítsa Ellingert a szinigazgató részére nyomtatott Theater-Anzeige bemutatására.

A cenzori szigorúság a könyveknek újból való lenyomatását is új engedély kieszközléséhez kötötte. Ellinger azonban erre nem sok ügyet vetett s a Dinum-Danum versfüzetet (1804.), a Hét mennyei zárok című munkát (1811.), a hármastükörhöz való todalékot (1812.), majd négy imádságos könyvet (1814.), s később is több munkát a cenzori imprimatur kinyerése nélkül újra kinyomtatott, a miért a helytartótanács mindannyiszor megintette.

Mulatságos eset történt 1813-ban. Midőn a szövetséges hadak szerencsés előnyomulásának híret a városban nyilvános hirdetményen tudatták a lakossággal,

nyomatott czédulák keringtek a városban ezzel a szöveggel: „Wer weiss, ob's wahr ist“. A cenzor e kettő között összefüggést látott s a dolgot a helytartótanácsnak megjelentí, mely a várost ez ügyben vizsgálatra utasítja. Kisült, hogy a dolog tréfa, melylyel már két hónap előtt mulattak a Kassa melletti ranki fürdőben.

Ellinger könyvkereskedését 1817-ben a göttingai származású Wigand Ottó megvásárolta s 1818-ban megindította a Wochenblatt für Oberungarn s melléklapját: az Intelligenzblattot.

1824-ben Ellinger István magyar folyóirat kiadása végett fordult a város útján a helytartótanácshoz s engedélyt nyert reá „sub solitis censuræ cautelis“ és hogy „ne operi huic objecta politicae tendentiæ insestantur“. A folyóirat Felsőmagyarországi Minerva címmel 1825-ben megindult s szerkesztője Dulházy Mihály lett, gróf Desewffy József „bibliothekáriusa s Abauj-Zemplén vármegyék táblabírája“. A lap negyedfélszáz előfizetővel indult meg s a kiadó írói tiszteletdíj gyanánt nyenként egy aranyat ajánlt fel. Ismertebb írói a szerkesztőn s a lap meczénásán, gróf Desewffy Józsefen, továbbá Terhes Sámuelen és Kovacsóczyon kívül, a kik Kassán laktak, Kazinczy Ferencz, gróf Desewffy Aurél, Ponorí Thewrewk József, Bárány Ágoston, Toldy Ferencz, S. Kis János, Udvardi Cherna János, Jakab István, Kis Károly s Nagy-Apáthi Kiss Sámuel. Az előfizetők száma a második évben felére csappan s többé nem emelkedett túl a 300-on. A Minerva 1836-abn megszűnt.

Werfer Károly 1822-ben megvette a Landerer-nyomdatást s 1827-ben Intelligenz oder Wochenblatt címmel újságot ohajtott kiadni; kérvényét a helytartótanács azzal küldte meg a városi tanácsához, hogy szólítsa fel Wigandot nyilatkozatra, beleegyezék-e a dologba, mert ily című lapra neki van engedélye.

Wigand György, ki bátyja üzletét átvette, nem mondott le kiadói jogáról, sőt 1833-ban Der Bote von und für Ungarn és a Szemléző című folyóiratokat indította meg. Az első hetenkint egyszer, a Szemléző havonkint kétszer — ez július 1-étől — jelent meg. A Bote-nak melléklete a képes Kreuzer Magazin.

1810-ben királyi engedelemmel Thiele Joachim orosz birodalmi tanácsos telepedett meg Kassán s 1827-ben Szepesházy Károlylyal előfizetést hirdetett egy Das Königreich Ungarn. Ein topographisch-historisch-statistisches Rundgemählde című munkára; a mű hat kötetre terjed s 547 előfizetője volt. Szepesházy 1830-ban, Thiele 1832-ben meghalt s a mű 1835-ben került ki teljesen Werfer sajtója alól. Werfer 1839-ben Oberungarische Beobachter című újság kiadása végett ismét folyamodott, de azzal a megokolással, hogy a lapok számát növelni semmi szükség, kérelmével elutasították. Werfer azonban előrelátással 1838. november hó 3-án megindította a cenzor s a városi rendőrkapitány engedelmével a Das Kaschauer Kundschaftsblatt kiadását, mely csupán hírdetéseket közölt s a következő évben reá a helytartótanács engedélyét is megkapta.

Ellinger István, a kinek műhelyében János fián kívül öt szedőlegény dolgozott s öt sajtója volt, Miskolczon és Debreczenben pedig vásári könyvraktára, 1839. óta azzal a tervvel foglalkozott, hogy Ungvárt könyvsajtót állít. 1845-ben kiadta a Kassa-Ungvári hirdetményi lapot, melyben szépirodalmi s egyéb cikkeket is közölt, bár erre engedélye nem volt; s jöllehet a lapot Kassán nyomtatta, nem a kassai könyvbírával, Magyar Józseffel, hanem az engedékenyebb ungvári cenzorral, Csurgovichcsal bíraltatta meg e cikkeket. A helytartótanácsnak a dolog tudomására esvén, utasítja Ellingert, hogy a hol lapjait nyomtatja, ott bíraltassa meg cikkeit is. 1844-ben Ellingert 50 forint birsággal sújtja a helytartótanács, hogy a Der ungarische Wanderer és Theatergesetze című munkákat cenzori engedelem nélkül kinyomatta.

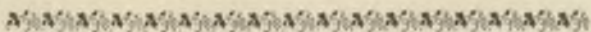
Werfer 1847-ben egy Ábrázolt Folyóirat kiadására folyamodik engedélyért, a mit el is nyer „minden politikai és vallási cikk közlésének gondos mellőzésével saját felelőssége alatt“ s azzal, hogy a lap szerkesztőjét előlegesen jelentse be a helytartótanácsnak megerősítés végett. Werfer a szerkesztést maga kívánta vinni, a mibe odafent — 1848. január 4-én — beleegyeztek.

1848. márczius 15-ikén a sajtó szabad lett.

A következő nap a helytartótanács széjjelküldi az országba a sajtóra vonatkozó Ideiglenes szabályokat, melynek első pontja így szólott: „A sajtó minden megelőző cenzura nélkül szabadon működik.“

1848. évi április hó 7-ikén megindult a Képes Újság és az Oberungarische Illustrirte Zeitung, melyek a napi politikának is bő teret engedtek, a miért a belügyminiszter a város útján a kívánt biztosíték letételét követeli Werfer Józseftől, a kiadótól. Werfer erre a politikálással felhagy. A Képes Újság szerkesztője Tichi Ferencz volt. Az 1848. augusztus 5-ikén megjelent Pecsovics című politikai lap, melynek szerkesztője Stolz Domokos Jarosláv volt, az első szám kiadásával elakadt, mert kiadója, Werfer a törvény által követelt biztosítékokat le nem kötötte.

KEMÉNY LAJOS.

A reprodukció általában.

A fametszés (Xylographia).

(Folytatás és vége.)

A fametszés alapja, mint azt cikkünk folyamán már hangsúlyoztuk, a tónus, a mely párhuzamosan egymás mellé metszett szélesebb, keskenyebb szűrésök és vonalakból áll. Az e tónussal elérendő színhatás elsajátítása most a kezdő, azaz immár haladó fametsző feladata. E célból mintegy a tollrajz-modorból (13. ábra) a tónusos modorba átvezető hid gyanánt oly képet metszetünk a növendékkel, mely a tónus-modorban kezelendő ugyan, de melyben nagyrészt még meglátszik a rajztoll vagy íróon egyes vonása is. Ily átmeneti tanulmányt látunk

a 14. ábrában. A felhők, a háttér, sőt az előtér egy része már tónusban van metszve, a főalakok azonban még mindig nem nélkülözik a tollrajz jellegét. Ezt a modort, mely a fametszészet átmeneti fejlődésében a németeknél tartotta magát legtovább, német iránynak nevezik. Egyáltalán a fametszés újabb kezelésmódjának minden részletében meglátszik ama nemzet jellege, mely e fejlődéshez többé-kevésbé hozzájárult. Különösen kitűnik ez a tónusmodorban metszett képeken, melyekről — dacára, hogy azokban a hatás tónusban, tehát mindig csak a párhuzamos szűrésök és vonalak által van elérve — a szakember első tekintetre megmondja, vajjon az német, francia, angol, vagy amerikai iskola alapján készült-e?

E kis kitérés után engedtessek meg nekünk, hogy a tanítási menet utolsó fázisáról szólva, az elejtett fonalat ismét felvegyük.

A növendék feladata immár, az adott tus- vagy czeruzarajzot, csupán a szín érzékére támaszkodva, összehatásban visszaadni.

Ily fokozódó gyakorlatokat mutatnak a 15., 16., 17. és 18. ábrák. Ezek az ábrák mutatják legjobban, mennyire erősödik és fokozódik a növendékben az önbizalom és színérzék. Mert míg a 15. ábra metsz-

sénél a bizonytalan színérzék folytán a kellő erő és plasztika még nagyon hiányos, a 16. és 17. ábrákban már leküzdötte a kezdet nehézségeit s munkájába testet és kifejezést tudott önteni, sőt a 18. ábrában biztonsága annyira fokozódott, hogy az arezkép-hasonlatosságon és színhatáson kívül a metsző az eredeti festményen látható esetvonásokat is iparkodott lehető hiven visszaadni.

Hogy a fametsző a reprodukálendő eredeti kép hatását érvényre juttathassa, kell hogy a rajzolásban is kellő jártassággal bírjon. Mert csak úgy bírja a kívánt hatást elérni, ha a metszendő tárgyat nemcsak szolgailag, gépiesen másolja, hanem a vésővel mintegy rajzolva, a formákat és irányokat önállóan meghatározza.

Főszóly tehát arra fektetendő, hogy a fametsző a metszéssel párhuzamosan a rajzban is haladjon. — Rajzait a fára maga készítse, hogy már így is jóelőre megismerkedjék a metszendő tárgygyal s hogy később, a midőn fénykép útján reprodukált képet kell metszenie, a szűrésök irányát — a mi, mint említünk, egyik főfel-tétel — kellő biztonsággal alkalmazhassa.

Mert nemcsak rajz után készülnek a fametszetek, hanem — hála a fotografálás előhaladásának — ma már direkte fára fényképezhetjük a met-szendő képet.

Hogy milyen nagy munka volt a képtárgy fára rajzolása, könnyen elképzelhető, ha megemlítjük, hogy a fadúcson a rajzot, természetesen megfordítva (tükröképben), kellett alkalmazni, hogy az a lenyomás után az eredetinek megfelelően álljon. De különösen mutatkozik ez új találmány előnye oly alkalmakkor, ha nagy tárgyak, festmények stb. egészen kis alakra kisebbitendők. Mielőtt a fára való fényképezést ismerték, voltak rajzoló művészek, kik kizárólag fára-rajzolás-sal foglalkoztak s a nagy keresletnél fogva tekintélylyel és nagy jövedelemmel bírtak. Manapság persze ezek a speciális rajzoló-művészek úgyszólván

14. ábra.

főlöszegessé váltak. A fametszés történetét és tanítási menetét imé röviden előadván, már csak kevés mondanivalónk maradt.

Nagyobb méretű fametszetek oly módon készülnek, hogy az előre e czélra már gyöngén, de pontosan összeenyvezett falemezre készülvén a fénykép (vagy rajz), az 2, 4, 6, 8 vagy még több részre szétszedhető. Sürgősség esetén többen is dolgozhatnak egyazon fametszeten oly módon, hogy az egyik fametsző az ilyen képtöredéken a levegő-részleten, a másik a háttéren, a harmadik az előtéren, egy másik meg az alakokon dolgozik. Ily módon a munka nem pihen, — mert ha az egyik-másik elkészült a feldolgozandó tárgyával, a tűzcsokat kicserélik s mindegyik a maga tárgyát folytatja az ujonnan átvett részen, a melyek teljesen elkészülvén, az egyes töredékeket ismét egy darabba enyvezik. Ezt a műveletet egy külön e czélra berendezett asztalos végzi.

Hihetetlen gyorsasággal készülnek el az ily módon kezelt fametszetek. Volt eset, hogy a *Grafic* fametsző-műtermében, hol jelen sorok írója abban az időben működött, ily módon előállított teljes oldalú fametszetek, az 1870—71. évi porosz-francia háború érdekesebb mozzanatait ábrázolva, megtörténtük után 48 órával később már nyomtatásban is megjelentek.

Nem volna teljes e kis értekezés, ha az újabban oly nagy teret hódított színes fametszetekről nem emlékeznék meg. Színes fametszetnek ugyanis azt az eljárást nevezzük, melylyel a nyomtatott képen ugyanazt a színhatást nyerjük, melyet a természet vagy az eredetinek szolgált festmény mutat. Ezen a téren is nagy haladás tapasztalható, mert a míg ezelőtt minden színhöz külön lemez készült, a modern technika az összes megkívántató szint négy — sárga, vörös, kék és a rajzot képező — színnel képes előállítani oly módon,

hogy a fametsző az egymásra nyomandó színlemezek tónusaival — vonalvastagság, irány és pontozás által összekombinálva — a kívánt színhatást tisztán és élesen, az eredetinek megfelelően eléri. Hogy az ily módon előállított képek csak nagy gyakorlat után készíthetők kifogástalan hatással, természetes.

Ime ez az, a mit a fametszésről, az iparművészet legnemesebb ágáról, a grafikai művészetek szülőanyjáról mondhattunk. S ha a fametszés barátainak nagy gárdájához t. olvasóink egy részét is meghídtottuk, czikkünk elérte czélját, nem volt hiábavaló. S ebben a reményben üdvözljük a grafikai művészetek minden művelőjét és barátját.

MORELI GUSZTÁV.

35. tra.

VEGYESEK.

A Magyar Nyomdászok Évkönyvéhez mellékelte szavazólapok meghosszabbított határideje március hó 5-én járt le. A beérkezett lapok szerint az Évkönyv olvasói az 50 koronás díjra a *Gutenberg és művészete* című cikk szerzőjét (Firtinger Károlyt), a 40 koronás díjra a *Könyvornamentika ismerete* cz. cikk szerzőjét (Ruzicska Gyulát) érdemesítették. — A hirdetésre kitűzött 30 korona díj kiadását a Szakkör vezetősége

egyelőre függőben hagyta. Ennek eredményét annak idején szintén közzé fogjuk tenni.

A Szakkör február 24-én tartott jelmezes táncestélye még az előbbi években tartott multságokat is felülmuta, úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben egyaránt. A tánczó és mulató közönség legnagyobb része a teremben maradt mindaddig, míg a cigány és a terem szerződése le nem járt, vagyis hajnali 5 óráig. Sokan még akkor is szerettek volna egy-két ráadás-esárdást eljátni, mert hát erre a bátra megint egy évig kell várakozniok.

A Légrády-nyomda személyzete e hó 31-én a lövöldé disztermében színi előadással egybekötött táncestélyt rendez a személyzet segélyalapja javára, a mely alkalomra diszesen kiállított meghívókat bocsátott ki.

Pátia irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság. E társaság múlt évi mérlege szerint 187.500 frt részvénytőke és 22 frt 10 kr. tartalékalap után 13.839 frt volt a nyereség. A készletek, fölszerelések stb. 126.819 frtot, az adósok 88.965 és a hitelezők 38.343 frtot tesznek ki.

A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Szakegyesülete munkaközvetítést rendezett be, melyet a következő, lapunkhoz is beküldött körlevélben ismertet: A Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Szakegyesülete alapszabályai értelmében f. évi január hó 1-től munkaközvetítést rendezett be, melyet becses figyelmébe ajánlunk. A munkaközvetítő intézmény szervezetéről az ide mellékelt szabályzat és kezelési nyomtatványok révén kellő tájékozás meríthető, miért is szükségtelennek tartjuk ezek felől bővebb taglalásokba hocsátkozni s csak azt kívánjuk itt megjegyezni, hogy egyesületünk a rendelkezésére álló eszközökkel oda fog törekedni, hogy a helybeli és vidéki nyomdák munkaerő-szükségletét mindkét fél megelégedésére

közvetíthesse. Kérjük a munkaerő iránti megkereséseket írásban, táviró vagy távbeszélő útján a kívánt szakma (gépmester, amerikai nyomó, akezdensz-, mű- vagy lapszedő, öntő stb. vagy segéd munkás és munkásnő) megnevezésével egyesületünk munkaközvetítő osztályához, VIII., Stáhly-utca 7., I. emelet címezni. Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Szakegyesülete válaszmánya.

A budapesti munkaközvetítő intézet VIII. ker. József-körút 36. szám alatt folyó évi márczius hó 15-én kezdette meg működését. Az intézet célja a szűkes-főváros területén és vidékén az ipar és kereskedelem terén nyilvánuló munkás- és tanonez-szükséglet körüli keresletet és kínálatot a kor, nem és foglalkozási ágra való tekintet nélkül teljesen díjtalanul és részrehajlás nélkül lehetőleg kielégíteni. Hivatalos órákat az intézet hétköznapokon délelőtt 8—1-ig, délután 5—7-ig, vasár- és ünnepnapokon pedig 9—12-ig tart, mely időben a munkaadók a munkás-szükségletet szóval, írásban, vagy telefon (52—77. sz.) útján jelenthetik be, esetleg erre a célra a rendelkezésre álló bejelentési lapokat használhatják és posta útján közölhetik az intézettel. Az alkalmazást kereső férfi- és női munkások, valamint a tanonezok a jelzett hivatalos órák alatt legezelszerűbben személyesen jelentkeznek. Bejelentési űrlapokat az intézet bárkinek ingyen hocsát rendelkezésre, illetve felhívásra posta útján, portomentesen küld.

Bizonyítványok a párisi kiállításon kiállított tárgyakról. A francia hivatalos lap, a Journal Officiel közli a kereskedelmi miniszter egy rendeletét, mely a kiállítókat közölről érdekl. A kiállított tárgyak védelméről van abban szó. E rendelkezés értelmében az 1900. évi kiállításon résztvevő kiállítók a szajnai prefektusnál az 1868. évi május hó 23-án kelt törvény értelmében oly bizonyítvány kiállítását kérhetik, mely a kiállított tárgyak leírását tartalmazza. E bizonyítványok azok részére, a kik azokat elnyerik, ugyanazokat a jogokat biztosítják, mint a találmányi szabadalmak, vagy valamely minta oltalmi ezéjából törvényesen letett mustra, — a kibocsátás napjától kezdve egész a kiállítás bezártától számított három hó végeig mindama szabadalmak vagy mustrák sérelme nélkül, melyek ezen idő lejártá előtt használatba vétettek. Minden kérvénynél meg kell adni az illető tárgynak pontos leírá-

16. ábra.

sát és ha lehetséges, egy tervet vagy rajzot. Az érdekelteknek ki kell ezenkívül mutatni, hogy ama tárgy, melyre a bizonylatot kéri, a kiállítás területén van. A kérelmeket legkésőbb a kiállítás megnyitának első havában, vagyis miután a kiállítás április 15-én nyílik meg, tehát május 15-ike előtt kell beadni. A bizonyítvány kiadása díjtalan.

A tisztességtelen verseny korlátozása. A hazai iparos és kereskedő világ egy régi óhaját készül teljesíteni a kereskedelemügyi miniszter. Tervezetet dolgoztatott ki a tisztességtelen verseny korlátozásáról és a tervezetet véleményadás céljából megküldötte a szakegyesületeknek és kamaráknak. A tervezethez csatolt leirathból idézzük a következőket: Több oldalról, különösen egyes kereskedelmi és iparkamarák, valamint más szaktestületek által nyilvánítt óhaj folytán, de mert magam is szükségesnek tartom, hogy a kereskedelemben előforduló tisztességtelen eljárások megakadályozása törvény megalkotása útján hatályosabb mérvben foganatosíttassék, a vezetésem alatt álló miniszteriumban a mellékelve csatolt tervezetet készítettem, mely tartalmazza azon lényeges pontozásokat, melyek a hozandó törvényben érvényre emelendők volnának stb.

Visó és Vidéke cím alatt egy már ötödik évfolyamát élő végrehajtó-újság lát napvilágot, a melynél gyakoribb nyomdaterméket és mizerábilisabban szerkesztett újságot nem produkált Magyarhon egyetlen ócskasajtós krájzler nyomdája se. Az újság tartalma bátran helyet foglalhatna a Borsszem Jankó legsikerültebb csodahogarái között. (Hja! Mikor gondolatait sajtó útján mindenki szabadon terjesztheti!) Technikai kiállítása pedig olyan, a mi miatt magáért is ki kellene venni a nyomdászati szabadiipar köréből. A lap szerkesztője Cseh Sándor végrehajtó, kiadója Ocskay H., a nyomdász neve pedig Schiffmann H. Az Isten éltesse őket az emberi kor legvégső határáig, de csak úgy, ha többé nem küldik nekünk heces lapjokat.

Megszűnt amerikai magyar újság. Az *Amerikai Nemzetőr*, mely tizenöt évig szolgálta az új világban élő magyarság érdekeit, s melyet özvegy Erdélyi Gusztávné tartott fenn, megszűnt. A lap beolvadt a Clevelandban megjelenő *Szabadság* című újságba, a melyet tíz év óta Kohányi Tihamér szerkeszt. Az egybeolvadás

következtében ez utóbbi lapot most New-Yorkban szerkesztik és nyomtatják.

A berlini nyomdatulajdonosok egyesülete a törvény értelmében a nyomdásztanoncokat fölvételök alkalmával orvosilag megvizsgálhatja az iránt, hogy azok testileg rátermettek-e a nyomda-iparban való foglalkoztatásra. Egy nemrég megjelent kimutatás szerint 1727 megvizsgált fiú között 119 fiút találtak alkalmatlannak a nyomdász pályára és azokat eltiltották attól. Ezt az eljárást jó volna nálunk is meghonosítani.

A berlini nyomdász-szakiskolát az elmúlt félévben 700 tanonc látogatta. Iskolapénzben évente 9500 márka folyik be, úgy, hogy az évi 11.500 márkára rugó fenntartási költségekhez a főnökök egyesülete által rendes segélyképen fizetett 1000 márkán kívül Berlin város hatósága éppen csak

17. ábra.

1000 márkával járul hozzá. Ezentúl a szakiskolában a stereotipálás módszereit is ismertetni fogják a tanulókkal. Midőn pedig a külföldnek itt egy magas fokon álló intézményéről adunk ismertetést, fájdalom fog el hennünket, hogy nálunk a szakiskola ügye még a megvalósulás stádiumába sem juthatott, noha itt is fényes példa áll előttünk arra, hogy még magasabb tandíjak fizetése mellett is mily látogatottak az ily szakiskolák, mert belátják annak rendkívüli hasznosságát és előnyeit. Reméljük is, hogy a főnökegyesület keresni fog és találand is módot az ügy mielőbbi keresztülvételére s hosszas várakozásunkat az ideai iskolaév kezdetén már kielégítve látjuk, megnyitván az olyannyira óhajtott nyomdásztanoncz-szakiskolát!

A Könyvnyomdászok

Szakköre márcziusi családi estélyét a közgyűlés napján, azaz márczius 25-én este tartja a Röck Szilárd-utca és József-utca sarkán lévő függetlenségi kör helyiségében.

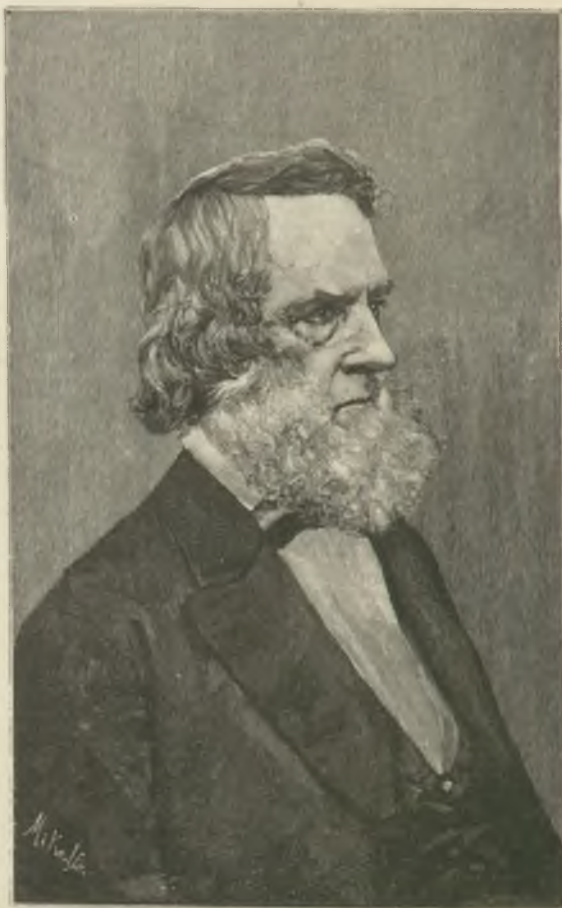
Münchenben meghalt nemrégén *Rupprecht Keresztély* élete 85-ik évében. Rupprecht kiváló fametsző hírében állott és 1844-ben készítette az akkor megjelent *Fliegen-Blätter* című ismert német élelapp számára az első fametszeteket.

Nürnbergben szintén méltóan kívánják megülni Gutenberg születésének öt-századik évfordulóját. E czérra egy régi berendezésű könyvnyomtató műhelynek felállítását tervezik az ottani híres germán muzeumban. Nevezett muzeum igazgatósága körlevélben fordult Németország nyomdászaikhoz, hogy ebbeli szándékában legyenek segítségére netán még meglevő akárminemű és rendeltetésű oly nyomdai munkaeszközöknek átengedése által, mint azok a gyorssajtók behozatala előtti időben használatban voltak.

Angol jogszolgáltatás. Egy újabb angol törvény megkívánja, hogy minden nyomtatványon ki legyen tüntetve a nyomdász neve és lakóhelye, a mi eddig nem volt szükséges és a nyomtatványokon sok esetben (éppen úgy mint nálunk) a szállító neve szerepelt mint nyomtató. Így tett a londoni Programm-társulat is, mely a színházi czédulákat tartalmazó, naponta megjelenő programlapját a Langsford & Co. czégnél nyomtatta ezzel az impresszummal: »A Programm-társulat nyomása Londonban«. Ez eljárást betartották az új törvény életbelépte után is egyideig, míg nem a Langsford & Co. nyomda a rendelő czéget 700 koronára terjedő adóssága miatt kénytelen volt bepörölni. A törvényszék előtt a bepörölt czég azzal a védekezéssel lépett föl, hogy a kérdéses nyomtatványokon nincsen a port indító czég impresszuma és így hiányzik a bizonyíték arra, hogy ezeket a nyomtatványokat csakugyan a Langsford & Co. czég állította volna elő; ha azonban mégis utóbbi czég készítette azokat, úgy az új törvény értelmében vétséget

követett el a Langsford & Co. czég, törvénytelen eselekedetekért pedig nem jár fizetés. E furcsa logikát az angol bíró magáévá tette és a keresetet indított félt követelésével elutasította, egyuttal a perköltségek viselésében is elmarasztalta azt.

Az amerikai könyvek sikere. Amerikában, a hol az olvasó közönség sokkal nagyobb, mint bárhol a világon, természetesen nagyobb sikert ér el egy-egy népszerű könyv, mint Európában. Lewis Wallace híres regényének, *Ben Hur*-nak amerikai kiadása hatszázezer példányban kelt el. Csaknem ugyanilyen sikere volt Sienkiewicz Henrik lengyel írónak pár évvel ezelőtt megjelent *Quo Vadis* című regényével. Érdekes, hogy mind a két mű történelmi regény Krisztus idejéből. Sienkiewicznek azonban nem volt egy fillérvnyi haszna sem a Quo Vadis sikeréből, mert a könyv eredetije Oroszországban jelent meg, Oroszország és Amerika között pedig nincsen szerzői jogokat védő szerződés. A fordító azonban, Jeremiah Curtin, 25.000 dollár tiszteletdíjat kapott. E. R. Westcott *David Harum*-a és Winston Churchill *Richard Harvel*-je szintén rendkívül elterjedt amerikai regény; az elsőből 360.000, a másodikból pedig 250.000 példány kelt el. David Harum szerzője rendkívül szegény ember volt, a ki nem bírta megérni azt, hogy valamelyik művét kiadják; David Harum csak félévvel a szerző nyomorúságos halála után jelent meg. Mind e sikereket azonban egyszerre elhomályosította Ch. M. Keldon amerikai papnak 1896-ban megjelent *In His Steps* című valóságos regénye, a melyből hárommillió példány kelt el. Érdekes, hogy legnagyobb sikert

18. ábra.

a vallásos irányú történelmi regények érnek el, a melyeknek irodalmi beese vajmi kevés.

Köszönetnyilvánítás. A Könyvnyomdászok Szakköre által folyó évi január hó 28-án rendezett családi estélyen közreműködött hölgyeknek, névszerint: *Balás Olga, Hitesy Olga, Meilinger Margit, Varonay Gizella* és *Wiatrowszky Anna* úrhölgyeknek, továbbá *Novák Károly* és *Salzer J.* uraknak, valamint az *Ébredés Dalkörnek* ez úton mondunk hálás köszönetet azért, hogy közreműködésükkel az estély sikerét előmozdították. *A választmány.*

Köszönetnyilvánítás és nyugtázás. A Könyvnyomdászok Szakköre által folyó évi február hó 24-én rendezett jelmezes estély alkalmából a nekik küldött jegyet megváltották: Fővárosi nyomda-, vonalzó és könyvkötő r. t., Goldzieher Géza úr és Mayer Rezső úr N.-Beeskerek 10—10 koronával, Athenaeum r. t. igazgatósága 6 koronával, Böhm Béla úr, Nagy Mór úr, id. Gally János úr és Kurzweil János úr 4 koronával, Gergó Antal úr Szent-Gotthárd 2 koronával és N. N. 1 koronával. Fogadják ez úton is a Könyvnyomdászok Szakkörének hálás köszönetét némes áldozatkészségükért.

A Könyvnyomdászok Szakkörének tizedik (XVIII.) évi jelentése.

Melyen tisztelt Közgyűlés!

Az elmúlt 1899. év körünkre nézve elég mozgalmasnak ígérkezett, és ha nem értük el ama sikert, melyet várakozásunkhoz fűztünk, úgy annak jobbadán tagjaink nagy részének közönyössége volt oka.

Igaz ugyan, hogy körünknek 251 rendes tagja van, de azért a mulatságok kivételével vajmi ritkán láttuk őket a havi felolvasó-üléseken és szakelőadásokon, a melyeken való megjelenés pedig nem járt semmiféle anyagi áldozattal.

Ebből is látszik, hogy nálunk Magyarországon még mindig nincs kifejlődve a szakma iránti érzék úgy, mint azt külföldön láthatjuk, hol szakszerű felolvasások és előadások alkalmával szinte zsúfolva vannak az illető helyiségek.

Látva tehát a nagyfokú részvétlenséget, körünk nem is igen próbálkozott meg nagyobb szabású dolgokkal, nehogy kudarc legyen a vége.

Tagjaink létszáma 251, az előző évihez viszonyítva tehát emelkedés észlelhető, a mi örvendetes jelenség arra nézve, hogy ezután még több lesz az emelkedés s így sikerül egy kissé mozgalmasabb életet vinni be a körbe.

A szokásos farsangi mulatságot a múlt évben az Ügyvédi Kamara dísztermében tartottuk meg. A mulatság meghívott Pallas-nyomda, a tánczenetet a Pesti Részvénnyomda, a bélépő-jegyeket az Athenaeum-nyomda készítette díjtalanul, a melyért fogadják körünk őszinte köszönetét.

Nyári mulatságot az elmúlt évben külön nem tartottunk, hanem körünk is résztvett az összes fővárosi nyomdász-körök által rendezett János-ünnepélyen, mely Visegrádon tartott meg június hóban és a mely kirándulás kitünően sikerült.

Az elmúlt évben döntött körünk szak- és irodalmi bizottsága a táblázatos szedést tárgyaló pályázatok sorsa felett. Sajnos, hogy a beérkezett cikkek közül egyik sem ütötte meg a kívánt mértéket s így a kitűzött díjakat sem adhattuk ki.

Lehűtötte reményünket az is, hogy az évek óta vajdudó szakiskola ügye teljesen megfeneklett. Mindvégig reméltük, hogy őszszel meg fog nyílni, de most már félő, hogy hosszabb időre lemondhatunk róla, mert épp azok, kiknek erkölcsi kötelességük lett volna, hogy emez üdvös és fontos ügy minél előbb megvalósuljon, ezt oly feltételhez kötötték, mely teljesen kizárja azt, hogy óhajunk mostanában teljesüljön.

A társas érintkezés és tagjaink szórakoztatása szempontjából az elmúlt évben is rendeztünk néhány kedélyes estélyt, melyek erkölcsi tekintetben jól sikerültek és melyért fogadják első sorban a közreműködők, másodsorban pedig Gyöngyösi Sándor, a vigalmi bizottság elnöke, hálás elismerésünket.

A tavalyi közgyűlést márczius hó 19-én tartottuk meg a Wilburger-féle vendéglőben, ugyanaz nap este pedig kedélyes estélyt rendeztünk a Metropole-szálloda téli kertjében.

A múlt év husvétjára tervezett nyomtatvány-kiállítását, dacára, hogy a beküldési határidőt meghosszabbítottuk és a főnök-egyesületet is felkértük, hogy tagjai között csináljon a kiállításnak propagandát, részvétlenség hiányában nem tartottuk meg. De hogy a beküldött nyomtatványokat tagjaink részére szemléltethetővé tegyük, januári havi ülésünkön közszemlére tettük ki. A beküldők pedig fogadják e helyütt szívességekért köszönetünket.

A választmány a lefolyt évben 12 ülést tartott, a nyári idény alatt pedig az elnökség a maga körében intézte el a fontosabb ügyeket.

Havi felolvasó-ülést az elmúlt évben is csak néhányszor tartottunk, mely alkalommal Pavlovsky József és Nádor Lajos szaktársak olvastak fel szakszerű dolgozatokat.

Az elmaradt felolvasó-ülések helyett kárpótolva lettek tagjaink azáltal, hogy körünknek sikerült Káldor Lajos szaktársunkat megnyerni hosszabb felolvasó-ciklus rendezésére, mely ciklus november hóban kezdődött el, s minden kedden este 7-8-9-ig tartott s jelenleg is folyamatban van. A felolvasó-ciklus a stílek különféle válfaját tárgyalja és ismereteli. El nem mulaszthatjuk e helyütt, hogy Káldor Lajos szaktársunknak, kinek eme hasznos felolvasó-ciklus nemcsak idejébe, hanem még anyagi áldozatokba is került, egyelőre

őszinte elismerésünket és köszönetünket ne nyilvánítsuk. Köszönet illeti még az Országos Iparegyesület igazgatóját, Gelléri Mór kir. tanácsos urat is, ki felkérésünkre szíves volt az Országos Iparegyesület nagytermét a felolvasó-estékre díjtalanul átengedni.

A kör hivatalos lapja, a Grafikai Szemle most sem kerül nagyobb áldozatába a körnek, és remélhetőleg az általános nyomászto viszonyok és minden tóren tapasztalható pangás megszűntével a szakmabeli dolgokat hirdető czégek nagyobb számmal fogják felkeresni lapunkat s akkor a régi egyensúly újolag helyre fog állani.

A körünk kiadásában megjelenő Évkönyv karácsonyra elkészült az eddigiekénél díszesebb kiállításban. A mi a belső tartalmát illeti, úgy elég garancia arra nézve Tichy Ákos szaktársunk neve, ki a szerkesztést végezte. Az Évkönyv számára három díjat tűzött ki körünk, kettőt szakcikkre, egyet pedig hirdetés-szedésre. A cikkekre beküldött karttyákon legtöbb szavazatot nyert a *Gutenberg és művészete* című cikk, melynek szerzője *Firtinger Károly*, ki az 50 koronás díjat nyerte el. A második díjat, 40 koronát pedig *Ruzicska Gyula* szaktársunk nyerte el a *Könyvornamentikáról* című cikkével. A hirdetésre vonatkozó díj kiadását a Szakkör vezetősége egyelőre függőben hagyta.

Kedvezményes színházjegyeket a Magyar Színház, Budai Szinkőr és Városligeti Szinkörtől kaptunk. Továbbá a Képzőművészeti Társulattól is kaptunk kedvezményes jegyeket. A Vigaszínház igazgatóságát is megkerestük kedvezményes árú jegyekért, de a válasz elutasító volt.

A folyó évben Mainzban tartandó Gutenberg-ünnepély alkalmából rendezendő történelmi kiállításra körünk is részt vesz összes megjelent kiadványaival, a melyek a kiállítás után a felállítandó Gutenberg-múzeum számára engedtetnek át. Magán a Gutenberg-ünnepélyen körünk nem vesz részt, miután abból a nyomdászok úgyszólván ki lettek zárva. A mi pedig az itthon való ünneplést illeti, úgy arról ma még korán lenne gondoskodni.

A kör ügyeit a tisztikar a választmányal egyetemben tőle tőhetőleg igyekezett előmozdítani. Sajnálattal kell e helyütt felemlíteni, hogy Tichy Ákos volt titkárunk nem fogadta el újolag a jelölést a titkári állásra. Körünk méltatta Tichy Ákos tagtársunk érdemeit a kör érdekében és jegyzőkönyvi köszönetet szavazott neki, a melyet átiratilag kezeihez juttattunk. Az év végén Gyöngyösi Sándor tagtársunk — sokoldalú elfoglaltsága miatt — leköszönt a vigalmi bizottság elnöki állásáról, de reméljük, hogy azért — a mennyire ideje engedi — továbbra is buzgó tagja fog maradni körünknek.

Az évközben előfordult fontosabb mozzanatokat más-különbön úgyis a havi ülések elé terjesztettük, az erről szóló jelentések pedig rendszerint megjelentek hivatalos lapunkban, a hol mindenki tudomást vehetett a kör ügyeiről.

Hogy lényegesebb dolgokat nem sikerült nyélbe ütnünk, ennek legfőbb oka az volt, hogy még mindig nem rendelkezünk állandó körhelyiséggel, a honnét kellene minden üdvös dolognak kiindulni. De ezen a nehézségen is át fogunk talán esni a jelen évben, ha ugyanis a közgyűlés jóva fogja hagyni a választmány nézetét a tervezett körhelyiségre vonatkozólag, a melyet majd a közgyűlésen fogunk bővebben fejtegetni és megokolni.

Ennyiből állana jelentésünk a kör ügyeit illetőleg. A mi a finanziaális dolgokat illeti, arról a pénztári jelentés bővebben referál, a melyben láthatjuk, hogy dacára annak, miszerint körünk bevételei az előbbi évek bevételeihez képest apadást mutatnak, pénztársunk körültekintő gondossága folytán mégis sikerült szaporitanunk meglévő tőkénket. Köszönet és elismerés illeti érte Renesisovszky Ferenczet, körünk pénztárosát és tekintve a kör pénzügyi viszonyai körüli buzgó fáradozását, kérjük: szavazza meg neki a közgyűlés némi jutalomkép a szokásos 10 arany tiszteletdíjat. Ezekután kérjük a közgyűlést, legyen szíves jelentésünket tudomásul venni és a lépő választmányának és tisztikárnak a felmentvényt megadni.

A választmány nevében:

Rudnai Mihály,
titkár.

BEVÉTEL

Pénztári kimutatás 1899. január 1-től december 31-ig.

KIADÁS

	kor.	fil.	kor.	fil.		kor.	fil.	kor.	fil.
<i>Át hozat 1898. év decz. 31-ről</i>			1.969	—	Mulatságok	595	64		
10 drb. Hitelszöv. részj. à 10 kor.			100	—	Nyomdászamlák	88	60		
2 drb. Gutenberg-részv. à 50 kor.			100	—	Pénztáros tiszteletdíja	118	—		
Gutenberg-szoboralap			175	60.	Adományok	99	68		
Ács Mihály-alap			500	—	Vegyesek és különfélék	124	68	1.026	60
<i>Tagsági járulékokban befolyt:</i>					Kézpénz 1899. december 31-én			2.062	95
Államnyomda	22	—			10 drb. Hitelszöv. részj. à 10 kor.			100	—
Athenaeum	180	60			2 drb. Gutenberg-részv. à 50 kor.			100	—
Budapesti Hírlap	27	60			Gutenberg-szoboralap			208	60
Európa	3	60			Ács Mihály-alap			500	—
Czettel és Deutsch	22	20			<i>Szakirodalmi alap:</i>				
Egyetemi nyomda	22	80			Grafikai Szemle kiadása	1.720	96		
Fővárosi ny. r.-t.	13	20			1899. Évkönyv kiadása	1.024	06	2.745	02
Franklin	163	20			Kézpénz 1899. december 31-én			800	65
Gelléri és Székely	13	20			Függő követelés			554	—
Hornyánszky	20	40							
Hungária	22	80							
Légrády	126	50							
Markovits és Garai	1	80							
Márkus	24	60							
Neuwald	9	60							
Pátria	22	20							
Pallas	201	80							
Pester Lloyd	39	60							
Pesti részvénytnyomda	136	—							
Posta-nyomda	6	60							
Posner	17	40							
Pressburg	3	60							
Weissenberg	7	80							
Werbőczy	1	80							
Wodianer	15	60							
Egyesektől	75	—							
	1.201	50							
10% a Szakirodalmi alapra	120	15	1.081	35					
Febr. 25-iki mulatságon jegyekért			39	20					
Febr. 25-iki mulatságon Gutenberg-szoborra			33	—					
<i>Szakirodalmi alap:</i>									
Át hozat 1898. december 31-ről			776	62					
10% a főpénztártól			120	15					
Grafikai Szemle bevétele	1.484	44							
1899. Évkönyv bevétele . 1154.56									
» » függő	112.—	1.266	56	2.751					
Vegyes bevételek			9	90					
Függő követelés			442	—					
Összesen			8.097	82	Összesen			8.097	82

Harsányi János
ellenőr.

Rencsisovszky Ferencz
pénztáros.

Az előterjesztett pénztári kimutatásból látható, hogy a bevétel csekély összeggel: 54 kor. 75 fillérrel haladja meg a kiadásokat. Ha azonban az ez évi bevételt szembeállítjuk a mult évi bevétellel, úgy már itt nagyon is nagy eltérést kell konstatálnunk. Mig 1898. évben a főpénztár bevétele 1622 kor. 80 fillért tett ki, addig az ez évi bevétel csak 1081 kor. 35 fillérre rug, vagyis 541 kor. 45 fillérrel maradt mögötte a mult évi bevételnek. Hogy ennyire leszállott bevételeink összege, ezt egyrészt a folyton tartó nagy munkahiánynak, de másrészt annak is tulajdoníthatjuk, hogy egyes nagyobb üzletek, hol eddig állandóan foglalkozott szakköri tag, most teljesen megszűntek pénztárunkat gyarapítani. Az addig ott állott házi pénztáros buzgalma mindig tudott Körünknek tagokat szerezni, de az ő távozása folytán nem vállalkozott senki az ott visszamaradt tagok közül, ki idejéből néhány perczet áldozott volna a Kör érdekeinek is és nem maradt más teendője a pénztárosnak, mint a többszöri sikertelen felszólítások után az ottani tagokat törlésre ajánlani a választmányának.

De ha az egyes üzletekből befolyt illetokeket állítjuk is szembe egymással, ott is nagy ingadozást láthatunk. A mult 1898. évben a vezető szerepet e tekintetben az Athenaeum

foglalta el 294 koronával, de ez évben már leszorult a második helyre és az elsőséget kénytelen volt a Pallasnak átengedni, mely 201 kor. 80 fillérrel szerepel a kimutatásban az Athenaeum 180 kor. 60 fillérjével szemben, a harmadik a sorrendben a Franklin-társulat 163 kor. 20 fillérrel, utána következik a Pesti részvénytömömda 136 koronával és Légrády 126 kor. 50 fillérrel. A többi üzletek már messze elmaradnak ezek mögött.

De abban az arányban, mint fogyott a bevételünk, úgy apadt kiadásaink összege is. 1898-ban összes kiadásunk kitett a főpénztárnál 1631 kor. 2 fillért, mig a mult évben csak 1026 kor. 60 fillért adtunk ki. Kiadásaink között, mint mindig, úgy most is a legnagyobb összeggel a mulatságok tétele szerepelt. De e czímen is sokkal mögötte maradtunk ez évben az 1898. évi tételnek. Akkor kiadtunk 978 korona 60 fillért, mig ez évben csak 595 kor. 64 fillért, vagyis 382 kor. 96 fillérrel kevesebbet. Az egyéb czímeken előfordult kiadásaink is ez arányban állanak az 1898. évi tételekkel. Akkor ugyanis kitett azok összege 652 kor. 42 fillért, mig 1899. évben 431 korona 4 fillérrel szerepelnek a mérlegben, a különbözet tehát ezeknél is 221 korona 38 fillért tesz ki.

Tagok névsora 1899. december 31-én.

A *-gal jelöltek pártoló tagok.

<i>Tiszteletbeli tagok:</i>					
Falk Zsigmond lovag	30	Czutor Ede	Hönig Lajos	Neuwald Illés	Skodnitz Jakab
Firtinger Károly		Dapsy Károly	Ilauszky József	Novák László	160 Spinner Illés
Gelléri Mihály		Darvas Adolf	Ilinszky Béla	Nyári Gusztáv	Spitz Adolf
Hornyánszky Viktor		Deutsch Jenő	75 Ilinszky Ferencz	Pavlovsky Alajos	Spitzer Márk
5 Láng József		Ertl Sándor	Illés István	120 Peitsik Károly	Stalla Márton
Müller Ágoston		Feldmann Mór	Jabkovszky József	Piller József	Strauch Alajos
Pusztai Ferencz	35	Fésüs József	Janovits Ferencz	Plachy Lajos	165 Striska Samu
Rencsisovszky Fer.		Fiedler Károly	Jeszenszky Károly	Plager Rezső	Szabó Róbert
Schwartz Sándor		Fischer Mór	80 Karch Lipót	Pollitzer Lázár	Szalay Sándor
10 Szabó Dezső		Fischhoff Henrik	Káhn Sándor	125 Pollacsek József	Szathmáry Ede II.
Tanay József		Fodbr Zsigmond	Keller Antal	Pollák Adolf	Szemján Károly
		40 Francia József	Kertész Ernő	Poldini Ede	170 Szép Mihály
		Frank Lajos	Kiss István	Prohászka József	Sziklay Sándor
		Frecskay István	85 Klein Adolf	Prilozsnyi Márton	Szikora János
		Frey Dávid	Klein Tivadar	130 Pringyes Ferencz	Szöllőssy Mihály
		Gaál László	Kohn Ármin	Quittner Lipót	Szvoboda István
		45 Gabzán József	Kohn Károly	Radnai Mihály	175 Tábery Rezső
		Gang Károly	Kohn Lipót	Radnai Vilmos	Taussig Sándor
		Gelberger Mihály	90 Kohn Sándor	Radosavljevics Vlad.	Téri Sándor
		Gergő Antal	Komjáthy Nándor	135 Reich Zsigmond	Tichy Ákos
		Gerő Jakab	Kovács Géza	Rosengart Béla	Tiringer Károly
		50 Gerbasich Ferencz	Kozdera József	Rothberger Miksa	180 Tóth Lajos
		Goldfinger Mór	Kozel János	Salamon József	Ujváry Ferencz
		Görbics Zoltán	95 Krammer Lipót	Schäffer Lajos	Ullmann Vilmos
		Grócz Ernő	Krausz Soma	140 Scheiring Ferencz	Varga Dezső
		Grósz Ferencz I.	Kurz József	Schillingner Gyula	Vas Miksa
		55 Grósz Gyula	Láng F. Géza	Schindelek Ferencz	185 Venkovits Károly
		Grósz József II.	László Dezső	Schmetzko Gyula	Wagner Géza
		Gyöngyösi Sándor	100 Lehoczky Dezső	Schmidt István	Walter Henrik
		Gyurcsik János	Lövey Nándor*	145 Schmukler Lipót	Wandra Lajos
		Halm Mór	Lohr Antal	Schneider Dezső	Weber György*
		60 Harsányi János	Löw Alajos	Scholtz János	190 Weinberger Dezső
		Heiszer Pál	Löwy Samu	Schopp János	Weiner Henrik
		Heller Ignác	105 Madarász János	Schorn István	Weisz Béla
		Hellerschmidt Alajos	Major István	150 Schubert Géza	Weisz Samu II.
		Herr János	Mayer Ödön	Schuster Ágoston	Wenzel Gusztáv
		65 Hirschhein Albert	Mayer Rezső*	Schwandtner Lajos	195 Werth László
		Hirschmann József	Mesterházy Sándor	Schwartz Ferencz	Wilheim Lipót
		Hódi József	110 Mészáros Vilmos	Schwarz Sándor	Wolf Antal
		Hollóssy János	Mitterszky József	155 Schweiger Mór	Wonaszek Vilmos
		Horváth Alajos	Nagel János	Schwind Béla	Wózner Ignác
		70 Horváth Antal	Nagy Károly	Simonovits Kornél	200 Zachumenszky Géza
		Höflinger István	Németh Ernő	Singer V. Lajos	Zwach Lajos
			115 Neuner Mano		

1900. január 1. óta beléptek a Szakkörbe :

Ádám Ferenc	Hirschfeld Dezső	35 Schwarz Illés
Baron Ferenc	Hlatky János	Singer József
Bercs Sándor	20 Káldor Lajos	Susztroviits Károly
Bikszegi Sándor	Kertész József, Márton	Sváb Imre
5 ifj. Bittera Béla	Kluger Lajos	Szedlmayer Ferenc
Braun Lipót	Kudalek Károly	40 Szentgyörgyi Kálm.
Demkó László	Lenkei Alajos	Szirovny Kálmán
Dzividz József	25 Malissa Gyula	Szóllóssy Dezső
Dobsa Gyula	Minkovits Károly	Steiger Ferenc
10 Forgács István	Muhay Árpád	Strompf Gyula
Fráter Gyula	Nagy Jenő	45 Tabiczky Péter
Friedmann Géza	Oszwald Nándor	Teizenhoffer László
Géczy Kálmán	30 Pingitzer László	Vass Károly
Geiger Vilmos	Poók Lajos	Vojta Pál
15 Giebel Antal	Polónyi Sándor	Weisz Izidor
Glück Béla	Rosenberg Jenő	50 Zurável Béla
Grünberger Dávid	Schwarz Ferenc	

Leltár.

Felvettük 1899. december hóban:

Könyvek :

- Alapszabályok.
Athenaeum Kézi Lexikona. 2 kötet. A—Z. Bekötve.
A budapesti könyvnyomdászok és hetüöntők egylete negyedszázados fennállásának története. (1887. Zaka Lajos.)
A régi Róma. (1894. Lanciani.)
A marosvásárhelyi ev. ref. kollégium könyvnyomdájának százéves története. 1786—1886. (Imreh Sándor ajándéka.)
A budapesti könyvnyomdászok Társaságára alapszabályai. Apollonii Rhodii Argonautica. (1829.)
A helyes hangjegyzésdés kézikönyve. (Barkó Kovács Antal.)
Archiv für Buchdruckerkunst.
A magyar könyvnyomdászok körének birálati jegyzőkönyve. (1881.)
A köttelek használata. (Imreh Sándor.)
Emlékkönyv a Könyvnyomdászok Szakköre tizéves működéséről. (Több példány.)
Emléklapok Engel György ötvenéves könyvnyomdász-jubileumára.
Emlékkönyv Giersch G. L. ötvenéves jubileumáról. (1884.)
Fasól-féle szedés-mintalapok. [4°-rét és folió] (Hill J. ajándéka.)
Freie Künste. (Egyes példányok. 1891.)
Geographische Beobachtungen. (1892.)
Journal für Buchdruckerkunst. (Egyes példányok. 1887.)
Jegyző- és pénztári könyvek. (1881—1892.)
Magyar Nyomdászok Évkönyve. (1883. Tanay József ajándéka.)
Magyar Nyomdászok. (1889—91. Bekötve és egyes példányok. Pusztai F.)
Mederschitzky József nyomtatványai. (Ajándék.)
Moralische Briefe. (1762. Engel Tóbiás ajándéka.)
Nemzetközi Grafikai Szaklapok kiállítása. (Tárgymutató, több példány.)
Olesó könyvtár. Liliomfi. (3 példány.)
Szent Erzsébet legendája. (Diszmut. Ajándék.)
Szedésverseny emlékkönyve. (Diszpeldány.)
The Printers Internationale Specimen Exchange. (1892.)
Technisches Jahrbuch. (Bekötve 1891. és egyes példányok.)
Ueber Friedrich den Grossen. (1788. Strausz Arthur ajándéka.)
Vidéki nyomtatvány-minták. (Beküldve 1898-ban.)
Egyéb tárgyak:
Klisék. (Falk és Senefelder.)
Elnöki esengetyű.
Irtartó okmányokkal. (Eredeti szentesített alapszabályok, régi kéziratok stb.)
Hangjegyzésdés mikénte. (Kézirat Gottesz Gyulától.)
Kossuth-kép.
Lakat.
Régi pályaművek. (Levélfaj és tagsági jegyekről.)

Rajzszőgek.

Társasköri pecsét. (1882.)

Tintatartó.

Új találmányú számológép. (Egy rész.)

BUJNOVSZKY REZSŐ

I. leltárnok.

GANG KÁROLY

II. leltárnok.

A Szakkör pénztárosának lakása: VII., Csömöri-út 2., III., 15. Értekezhetni vele naponként délben 1/21—2-ig és este 1/88 óra után.

Kedvezményes jegyek a Magyar Színházba.

A Magyar Színház igazgatósága Körünk megkeresésére a következő, igen mérsékelt helyárakat engedélyezte:

I. Erkély 1 forintos helyet —.60 krért.

I. » 80 kros » —.50 »

A jegyek vásárnap és ünnepnapokon nem érvényesek.

Utaltványokat (minden helyre külön, darabonként 2 krért) csakis a havi nyugta felmutatása mellett kaphatják a Szakkör tagjai *Renecsisovszky Ferencz* (VII., Csömöri út 2., III., 15.), *Novitzky N. Lászlónál* (anyaegylet) és *Tichy Ákosnál* (Részvénynyomda).

A Szakkör t. tagjait kérjük, hogy mindennemű *kondiczióváltást*, úgy az *abba való be-*, mint *kilépést haladéktalanul* adjanak tudtul a *Kör pénztárosának*, mert csakis így kaphatják meg pontosan az őket megillető kiadványokat és meghívókat. Elég erre a czélra egy egyszerű levelezőlap.

Tisztelettel kérjük a t. házipénztáros urakat, hogy a tagsági díjak beszedésénél a lehető legnagyobb szigorú és buzgóságot fejtsek ki. (A ki két hónappal hátralékban van, az nem kap *Grafikai Szemlét*.) A beszedett tagdíjakat az üzletben alkalmazott összes *szakköri tagok* névjegyzékének kíséretében, tekintet nélkül arra, hogy fizettek-e vagy sem mindnyájan, küldjék direkte vagy *postán*, vagy pedig *Woll Antal* egyleti küldőncz útján *Renecsisovszky Ferencz* szakköri pénztároshoz (VII., Csömöri-út 2., III., 15.) lehetőleg minden hó 10—12-ig.

Felcélós szerkesztő TANAY JÓZSEF. Főmunkatárs FIRTINGER KÁROLY.

Kiadótulajdonos a Könyvnyomdászok Szakköre.

Faktori állást keres a könyvnyomdászat

minden ágiban képzett ügyes akezidensz-szedő, magyar és német nyelvismerettel. Szives megkeresések F. I. Wien V., Schönbrunnerstrasse 85., Thür 47 alá kértnek.

Egy vonalzó, tanult könyvkötő, a vidéken

alkalmazást talál. — Czím a kiadóhivatalban.

Telefon 66—79.

SCHÖNTAG GYULA

szakasztalos

BUDAPEST

VI., Váci-körút
51. szám.

Kis antiqua-
szekrény 3 frt.

Nagy szekrény
4 frt.

Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

Főszerző (metteur en pages), ki a magyar

és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja, keresetük alulírt részvénytársaság nyomdájába. A főszerző kötelessége a munka beosztása és felügyelete, korrigálás a lapnál és napi munkáknál, szükség esetén szerkesztés is. Gépkezelésben való jártasság a pályázatoknál előnyös figyelemben részesül. Heti fizetés 30 korona. Az állomás f. év április 1-én elfoglalandó. Felhívtnak pályázni kívánók, hogy nyelvbeli ismereteiket, eddigi szolgálataikat, alkalmazásukat és képességüket igazoló okmányokkal felszerelt sajátkezüleg írt folyamodványukat alulírt igazgatósághoz nyujtsák be. Családi állapot közlendő. Sepsi-Szent-György (Háromszék vármegye), 1900. január 31-én. A „Jókai nyomda-részvénytársaság” igazgatósága.

BÖLE JÓZSEF ↵

Budapest
VIII., Vas-u. 7.
Stáhlly-utca 1.

Elvállal
mindennemű épület-
és
butorasztalosmunkát.

Első magyar könyvnyomdai szakasztalos.

Javítások elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek.

A legkülönbélebb czélszerű es divatos
Könyv- és czímzetűkből
nagy választékot tart.

FISCHER ÉS MIKA
BUDAPEST
VI. ker., Révay-utca 6.
Betűöntőde ✱ Tömöntőde

Folyton készletben tart: szerb és héber betűket, körzeteket és kizárásokat, nyomdai szerelvényeket, betűszekrényeket és állványokat, a leggyorsabban készítve és a legjobb minőségben kiállítva.

Ajánlja szabadalmazott
nyomdai vonalzó-berendezését
táblázatszedéshez. Egy oktáv-garnitúra 10 frt.

Elvállal igen jutányos áron egész nyomdai berendezéseket.

A Rákóczy tanár-féle **Betű-tisztító-só**

a legjobb és legolcsóbb mosószer.

MERT: a terpentint teljesen helyettesíti; a betűket nem marja és mégis újra mossa; a betűmosó kezeinek ártalmatlan; kezelése a legegyszerűbb.

1 (egy) kg. sóra: friss festéknél 15 l. víz,
régiben 10 » » veendő.

Ára: 100 kilogrammos eredeti csomagolásban: **46 korona**, 100 kilogrammon alóli megrendelésnél **50 korona**, engedmény nélkül, bérmentve. Postacsomag díjmentes szállítással, utánvetellel 3 korona.

A székes-fővárosban a többek közt a következő nyomdák használják: M. kir. Tud. Egyetemi Nyomda, Franklin-Társulat, Székesfővárosi házi nyomda, Légrády Testvérek, Pallas irodalmi és nyomdai r. t., Pesti könyvnyomda r. t., Európa irod. és nyomd. r. t., Hunnia-könyvnyomda, M. kir. államnyomda, Orsz. közp. községi nyomda r. t., Orsz. ügyvédi nyomda, Riegler József Ede r. t., Wimmer Márton, Krausz S. és T., Ehrenstein Mór, Hermann Ignác, Korvin Testvérek, Goldfaden Márk, ifj. Weisz Manó és T., Gonda és T. stb., stb.

RÁKÓCZY M. TANÁR

Budapest, VII. ker., Miksa-utca 17. szám.

T. Rákóczy M. tanár úrnak Budapestben.

Félévi kizárólagos használat mellett betűtisztító-sójjal minden tekintetben megfelelőnek találván, mint kitünő mosószeri mindenkör a legmelegebben ajánlhatjuk.

Budapest, 1899. november 24-én.

Tisztelettel

PESTI KÖNYVNYOMDA R. T.

Tanay, művezető.

Főraktár és iroda:

MÜLLER TESTVÉREK, Budapest, V., Súlyom-utca 13.

Könyv- és könyomdai
festékgyár.

WÜSTE F.

Iroda és raktár:

Budapest, VI., Király-utca 60. sz.

GYÁRT: könyv- és könyomdák részére való
fekete és színes, valamint réznyomáshoz szük-
séges mindennemű és színű festékeket.

Hengeranyag-gyár. ✱ ✱ ✱

✱ ✱ ✱ Kencze-gyár.

CS. ÉS KIR. SZAB.

HERMANETZI

PAPIRGYAR RAKTARA

Budapest

VI. ker., Gyár-utca 64.

Alapított 1829. évben.

Levél-, könyv-, karton-,
nyomda-, író-, rajz-,
boríték-, csomagoló-,
göngy-, itató-,
szűrle- és min-
dennemű meritett
nyomda-
papírok.

MÁSOLÓ-,
SELYEM-,
ÉS VIRÁG-
SELYEMPAPÍROK.

Merített író-, okmány-
és könyvpapírok.
PAPIRZACSKÓGYÁR.
Mindennemű lemezek stb.

Államilag kedvezményezett első magyar
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI FESTÉKGYÁR.

KURZWEIL JÁNOS

Kitüntetések:

Temesvár 1891.
Philippopol 1892.
Országos Iparegyesület 1892.
Mill. kiállítás Budapest 1896.

47.004. és 53.406. számú
osztr.-magyar szabadalmak.

ÉS TÁRSA BUDAPESTEN

Telefon 56-64.

Gyár, iroda és raktár:
IX. ker., Márton-utca 19. szám.

SZEDŐSORZÓK

igazítható feszítővel, szabad. saját találmány.

Készít legjobb minőségű illusztráció-, ujság-,
mű-, díszmű- és mindenféle színes festékeket.

Bronzok. ✱ Kenczék. ✱ Koromégetés.

Patent gelatin hengeranyag.

Umido, könyomdászoknak nélkü-
lözhetlen nedvesítő-szer
vezérképviselősege.

REPRODUKÁLO-MŰINTÉZET

PHOTO - CZINKOGRAFIA

WOLFF
MANFRÉD

TELEFON 18 99

ALUTOTYPIA
PHOTOTYPIA
+ CHROMOGRAFIA
+ SZÍNES NYOMÁS
+ FOTOLITOGRAFIA

BUDAPEST, VI. KIRÁLY UTCA 30.

A ZÁGRÁBI
PAPIRGYÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
EGYEDÜLI MAGYARORSZÁGI ELÁRUSÍTÓJA.

MOIRET F. ÖDÖN

papirnagykereskedése ~ ~ ~
~ ~ ~ és gyári papirraktára

Budapest, V., Báthory-utca 20.

Mindenféle író-, fogalmazó-, okmány-, nyomtató-,
illusztráció- s rajzpapírok raktára.

TELEFON 181.

A Grafikai Szemle papirosa raktárából való.

Szines papírok *Luxuspapírok*

Lemezek és fénylemezek

Íratópapírok *Kartonpapírok*

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE
BUDAPESTEN.

Egyszerű gyorsajatók 2 vagy 4 festék-
dörzsölő hengerrel.
Kétszint nyomó gépek, 2 festékszer-
kezettel, 2 vagy 4 festékdörzsölő
hengerrel.
Tégelynyomású gyorsajatók.
Önműködő késkszűrűlő-gépek.
Csomagoló- és simitósajatók.
Papírvágó- és papírfuró-gépek.
Aranyozó-, dombornyomású és ki-
vágó-sajatók.

Használt gyorsajatók
alaposan kijavítva és átalakítva jótállás
mellett jutányos árért eladóak.

Körforgású nyomógépek.
újságok, könyvek és illusztrált
művek egy- és többszínbeni
nyomására, tökéletesített
tölcsér- és körbenforgó kés-
hajtogató készülékkel.

Könyvnyomdai kéziasajatók.

Tömöntődei berendezések.

Könyvnyomdai gyorsajatók.

Transzmisszió-telepek.

*Hungária akcidensz-gyors-
ajatók.*

Telefon

23 - 70.

Első Magyar **Betűöntőde**

Ólomzárgyártás ↓ ↓

Mechanikai műhely ↓

Rézléniagyártás ↓ ↓

Tömöntőde ↓ ↓ ↓ ↓

Galvanoplasztika ↓ ↓

Bélyegzőmetszés ↓ ↓

Részvénytársaság

BUDAPEST

VI., Desseffy-utca 32.

Egész nyomdai berendezések jutányosan
és gyorsan fogatosítottak.

Dús raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román és bolgár ékezetű

**Könyv- és címbetűkben,
körzetek, rézléniák és kizárásokban,**

továbbá

a legkülönbélebb ékitmények és egyéb nyomdai
fölszerelvényekben.

UJDONSÁG!

EGYETEMES TABELLA-ALAPZAT

CZETTEL ÉS BENDTNER SZABADALMA.

- Nagy-Becskerek**
Grcsits I.
Jokly Lipót.
Pleitiz Fer. Pál utóda (dr. Brajler L. és Mayer R.).
- Nagy-Bittve**
Spiegel Samu.
- Nagy-Enyed**
Nagyenyedi könyvnyomda és papíráruhágyár r.-t.
- Nagy-Kálló**
Sarkadi József.
- Nagy-Kanizsa**
Fischel Fülöp.
Krausz és Farkas.
Wajdics József.
Weisz L. és F.
- Nagy-Károly**
Novák és Verő.
Róth Károly.
Sarkadi Nagy Zsigmond.
Wider Jakab.
- Nagy-Káta**
Nagykátai és Monori könyvnyomda Nagy-Kátán.
- Nagy-Kikinda**
Kiadói nyomda. (tulajd.: Sedjakov Milán).
Milenkovits István.
Radák János.
- Nagy-Körös**
Bazsó Lajos.
Ottinger Kálmán.
- NagyLak**
Hubert Jenő.
- Nagy-Marton**
Gellis Henrik.
- Nagy-Mihály**
Landesmann B.
- Nagy-Rőcze**
Büchler Béla.
- Nagy-Szalonta**
Liebermann Mér.
Reich Jakab.
- Nagy-Szeben**
Drotleff József.
Krafft W.
Reissenberger Adolf.
Tipografia r.-t.
Tipografia Archidiecesana.
- Nagy-Szecsény**
Olattstein A.
- Nagy-Szent-Miklós**
Wiener Náthán.
- Nagy-Szombat**
Fiebig József.
Goldmann Miksa.
Horovitz Adolf.
Reisz Sarolta.
Winter Zsigmond.
- Nagy-Szőllős**
Doktor István.
- Nagy-Tapolcsány**
Platzko Gyula.
- Nagyvárad**
Ifj. Berger Sámuel.
Déry és Boros.
Freund Lajos és Társa.
Helyfi László.
Hönig I.
Láng József.
Laszky Ármin.
Neumann Vilmos.
Pauker Dániel.
Rákos Vilmos utóda.
Sonnenfeld Adolf.
Szent László-nyomda r.-t.
- Námesztő**
Schein M.
- Német-Bogsán**
Rosner Adolf.
- Német-Palánka**
Kristofek József.
- Nezsider**
Horváth I.
- Nyírbátor**
Friegmann Lipót.
- Nyiregyháza**
Jóba Elek.
Piringer János (tulajdonos: Özv. Piringer Jánosné).
Szabolcsi Hírlap nyomdája (tulajd.: Székely Imre).
- Nyitra**
Huszár István.
Iritzer Zsigmond.
Neugebauer Nándor.
Reicheles Lipót.
- Ó-Becse**
Gavansky M.
Löwy Lajos.
- Ó-Kanizsa**
Bruck P. Pál.
Schwartz A.
- Oravicza**
Kehrer C.
Wunder Károly.
- Orosháza**
Pless N.
Veres Lajos.
- Orsova**
Handl József.
Orsovai könyvny. r.-t.
- Ó-Széplak**
Nyitrai-egyközponti gazd. egyesület nyomdája.
- Paks**
Rosenbaum Miksa E.
- Pancsova**
Jovanovics Testvérek.
Kosanic N. Miklós.
Vig Er.
Wittigschlager Károly.
- Pankota**
Ifj. Bod József.
- Pápa**
Goldberg Gyula.
Nobel Ármin.
Ref. főisk. nyomda.
- Pécs**
Madarász Béla.
Pécsi irod. és könyvny. r.-t.
Taizs József.
Wessely és Horváth.
- Pécska**
Ruber István.
- Perjámos**
Pirkmayer Alajos.
Sedjakov Milán.
- Petrozsény**
Figuli Antal.
- Pozsony**
Adler Zsigmond.
Alkalay Adolf.
Angermayer Károly.
Éder István.
Freystadt M. L.
Katholikus nyomda.
Preisak Győző.
Wigand K. F.
- Pöstyén**
Gipsz H.
- Predmér**
Links M. utóda: Rosenzweig H.
- Putnok**
Gaertner Ignác.
- Püspök-Ladány**
Deutsch Izrael.
- Ráczkeve**
Róde Mihály.
- Resicza**
Eisler József.
Hungaria-nyomda.
- Rimaszombat**
Lévai Izsó.
Náray I. A.
Rábely Miklós.
- Rozsnyó**
Kovács Mihály.
Sajóvidék nyomdája (tul.: Hermann I.).
- Rózsashegy**
Salva Károly.
- Salgó-Tarján**
Friedler Ármin.
Pollacsek József.
- Sárbogárd**
Spitzer Jakab
- Sárvár**
Stranz János.
- S.-A.-Ujhely**
Hegyalja-nyomda (tul.: Alexander Vilmos).
Landesmann M. és Társa.
Löwy Adolf.
Pannonia-nyomda (tul.: Jurcsó és Ocskay).
Zemplén-nyomda (tulajd.: Ehlert Gyula).
- Sárospatak**
Ev. ref. főiskola nyomdája (bérlet: Steinfeld Jenő).
- Segesvár**
Horeth Frigyes.
Jördens Testvérek.
- Selmeczbánya**
Bleyer Adolf.
Joerges A. özv.
- Sepsi-Szent-György**
Jókai-nyomda r.-t.
- Siklós**
Harangozó József.
- Sopron**
Breiner E. és Fia.
Hungária-nyomda.
Reintinger Ármin.
Romwalter Alfréd.
Röttig Gusztáv.
Török és Kremszner.
- Stájerlak**
Rose V.
- Sümeg**
Horvát Oábor.
- Szabadka**
Bittermann József.
Krausz és Fischer.
Szabados Sándor.
Székely Simon.
- Szamos-Ujvár**
Auróra-nyomda (tulajd.: Todorán Endre).
Gör. kath. egyházmegyei nyomda.
- Szakolca**
Neumann, Teszlík és Tsa.
- Szarvas**
Sámuel Adolf.
Szikes Antal.
- Szász-Régen**
Burghardt Rezső.
Sebesch Károly.
- Szász-Sebes**
Stegmann János.
Winkler Lajos.
- Szászváros**
Minerva-nyomda r.-t.
Schäser A.
- Szatmár**
Lítteczky Endre.
Morvai János.
Engel Lajos.
Gönczi I. József.
Schulhof Károly.
Traub B. és Társa.
Várnay Lipót.
- Szeged**
Endrényi Imre.
Endrényi Lajos.
Engel Lajos.
Gönczi I. József.
Schulhof Károly.
Traub B. és Társa.
Várnay Lipót.
- Szeghalom**
Kovács Antal.
- Szegzárd**
Báter János.
Müller Mór.
Ujfaluzy Lajos utóda (Molnár Mór).
- Székelyhid**
Kohn Sámuel.
- Székely-Keresztúr**
Szabó Testvérek.
- Székelyudvarhely**
Becsek D. Fia.
Betegh Pál.
- Székesfehérvár**
Debreczeni Gyula.
Kaufmann F.
Márián Pál.
Singer E.
Számmer Imre.
Számmer Kálmán.
Székesfeh. és Vidéke ny.
- Szempcz**
Fischer Nátháné.
- Szentes**
Hollósy és Vajda.
Szentes és Vidéke nyomdája.
- Szent-Endre**
Schwarz I.
- Szent-Gothárd**
Wellisch Béla.
- Szenicz**
Beczó János és Társa.
- Szepes-Váralja**
Buzás Dénes.
- Szered**
Sternér Dávid.
- Szerencs**
Simon József.
- Szigetvár**
Corvina-nyomda.
Kozáry Ede.
- Szikszó**
Blank Simon.
- Szilágy-Somlyó**
Böllöni Sándor.
Heimlich Weisz Katalin.
- Szill-Hadad**
Fein Sámuel.
- Szolnok**
Bakos István.
Fuchs Lipót.
Jász-Nagykun-Szolnok-megyei Lapok nyomdája (tul.: Vezéry Ödön).
Wachs Pál.
- Szombathely**
Bertalanffy József.
Egyházmegyei könyvny.
Gábrriel Ágoston.
Seiler H. utóda: Szele és Brejfeld.
- Tab**
Pfeifer Ignác.
- Tapolca**
Löwy B.
- Tata**
Engländer és Társa.
Nobel Adolf.
- Temesvár**
Csanád-egyházmegyei nyomda.
Csendes J.
Délmagyarországi könyvnyomda.
Freund Gyula.
Mangold Sándor.
Posauna nyomdája.
Moravetz Gyula.
Stéger Ernő utóda.
Uhrmann Henrik.
Union-nyomda (tul.: Ifj. Steiner Károly).
Veres Sámuel.
- Tisza-Füred**
Kohn Adolf.
Weiszmann Sámuel.
- Tolna**
Weltmann Ignác.
- Tolna-Tamási**
Jeruzsálem Ede.
- Torda**
Berla Samu.
Harmath József (tulajd.: Özv. Harmath Józsefné).
- Torna**
Rosenblüth Simon.
- Török-Kanizsa**
Bruck P. Pál
- Török-Szent-Miklós**
Rubinstein Sándor.
- Trencsén**
Gansel Lipót.
Skarnitzl X. Fr.
- Turóc-Szent-Márton**
Gáparik J.
Magyar nyomda (tulajd.: özv. Moskóczy Ferenczné)
Turócszentmártoni nyomda r.-t.
- Új-Arad**
Mayr Lajos.
- Újpest**
Fuchs Antal.
Salgó Testvérek.
- Új-Verbász**
Verbászi könyvnyomda (tulajd.: Boros György).
- Újvidék**
Fuchs Emil és Társa.
Hirschenhauser Benő.
Ivkovics György.
Miletics Szvetozár.
Popovics Testvérek.
- Ungvár**
Oellisz Miksa.
Jäger Bertalan.
Lévai Mór.
Székely és Illés.
- Vác**
Kir. orsz. fegyintézet ny.
Kohn Mór.
Mayer Sándor.
- Vág-Újhely**
Brück Samu.
Horovitz Adolf.
Pannonia-nyomda.
- Versecz**
Grcsits M.
Kehrer Lajos.
Kirchner Ernő.
Wettl és Veronits.
- Veszprém**
Egyházmegyei könyvny.
Köves és Boros.
Krausz A. Fia.
- Zala-Egerszeg**
Breisach Samu.
Özv. Tahy Rozália.
- Zala-Szent-Grót**
Nagy Sándor.
- Zenta**
Kabus Ármin.
Klenóczkyné Cs. A.
Schwartz Sándor.
Zentai Hírlap nyomdája.
- Zilah**
Seres Samu.
- Zólyom**
Ifj. Nádossy Gyula.
Schlesinger Ignác.
- Zombor**
Bittermann Nándor.
Oblát Károly.
- Zsombolya**
Wunder Rezső.
- Zsolna**
Áldori Manó.

Jó és olcsó
Nyomdász-
ruhák,

Szedő- és

Könyvkötő-

kabátok kaphatók

BENKŐ SÁNDOR

munkásruha
gyári raktárában

BUDAPESTEN

VI., Lázár-utca 13. sz.

Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen
és bérmentve.

Száraz Stereotipia.

Pár perc alatt

a készen szállított, száraz
stereotip-pépecnek a sze-
désre való egyszerű rápre-
selése által tetszésszerű
mennylégű, öntésre tel-
jesen kész kifogástalan
matriczát nyerünk.

A matriczok szárítása
a szedésben levő üres-
ségek kitöltése, valamint
a lemezek kiszúrásával
járó eddigi munka teljesen
elesik. Részletes utasítá-
sok, minták, árjegyzékek
kívánatra küldetnek.

Mindennemű teljes
tömöntödei felszere-
lések szállítása.

Erste österr.-ung.

**Trocken-
Stereotypie**

Wien

IV., Paniglgasse 17/a.

*Könyv- és
ujság-nyomdákban
nélkülözhetetlen.*

*Minden kulturállamban
szabadalmazva.*

Magyarországi képviselő

Panczer József

Budapest

VI., Gyár-utca 62.

Telefon 28—32.

GÉP-, ÉRCZ- ÉS FA-FELSZERELÉSI GYÁR.

Carminé Hugó, Bécs

VII., Burggasse 90.

Alapított 1878-ban.

A GRAFIKAI IPARÁGAK
ÖSSZES SZÜKSÉGLETI
CZIKKEINEK RAKTÁRA.

FŐKÉPVISELETE:

Kast & Ehinger, G. m. b. H.
Stuttgart

König & Bauer, Würzburg

Hugo Koch, Leipzig

August Fomm, Leipzig

cégeknek.

*Kérem, mielőtt szükségletét fedezné gépek vagy
egyéb nyomdai cikkek bevásárlásában, gyáramat,
mely ma a legnagyobb az egész monarchiában,
szívesen meglátogatni, vagy írásbeli ajánlatot kérni.*

Magyarországi képviselő:

Nádor Lajos

Budapest, IX., Rákos-u. 2.